Ч. 258 (14.801). Львів, вівторок 23. листопада 1937. Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Легіов. Праге „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ. У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч. У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

Китай просить помочі у большевиків?

Щоденник „Ніші-Ніші" подає, що маршал Чанкайшек за посередництвом військового аташе одної посторонньої держави звернувся до маршала Бліхера, команданта далекосхідньої армії СССР, благаючи у нього помочі.

ЯПОНСЬКИЙ БУДЖЕТ.

Як подає „Асагі", майбутній японський буджет перевищить квоту 2,870,000.000 єнів, не враховуючи туди воєнних видатків.

ЕВАКУАЦІЯ НАНКІНУ.

Довкола Нанкіну зосереджено понад 12 дивізій для оборони столиці. Евакуація міста йде справно, здебільша рікою, бо японські літаки не можуть бомбардувати транспортів з огляду на слоту. Міністри ще не виїхали до Чункіяну, але маринарка вже заложила міни коло цього міста на ріці Янтсе, щоби не допустити японських воєнних кораблів.

Амбасади і посольства ще не виїхали з Нанкіну, де ще перебуває китайський міністр закордонних справ.

ОФЕНЗИВА НА НАНКІН.

Японське командування повідомляє: Японці заняли Усіґ, на половині шляху Шанґай—Нанкін; з того видно, що китайці не думають боронити лінії озера Тайпу; вони мабуть боронитимуть лінію Таніян — Чінкіян.

Китайці відступають у неладі, летунство їх переслідує. В околиці озера Тайпу 2 японські кольони йдуть вперед.

Компаніс вертається до Барсельони.

Президент Катальонії Компаніс виїхав після кількаденного побуту в Брюселі до Барсельони.

На початку подорожі Компаніса заявили, що вона має приватний характер. Компаніс — мовляв — хоче відвідати свого хорого сина. Тепер розійшлися поголоски, що подорож мала політичний характер: Компаніс переговорював у Брюселі з представником еспанського національного уряду. Предметом переговорів була, як кажуть, реставрація еспанської монархії з автономією для Катальонії.

ЯПОНІЯ ВИЗНАЛА ЕСПАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УРЯД.

„Радіо Насіональ" потвердило вістку, що японський уряд визнав уряд з Бурґосу, повідомляючи його про це окремою нотою. Це визнання опирається на японсько-еспанському порозумінні, заключеному ще перед вибухом повстання.

ПОЛЬЩА ВИЗНАЄ ЕСПАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УРЯД?

У Варшаві розійшлася поголоска, що Польща, Югославія та південно-американські республіки визнають уряд з Бурґосу. Ця вістка походить буцімто з пресового бюра еспанського національного уряду.

Чи Ви вже зложили свою жертву на українських інвалідів? Зложіть її негайно! Вашої помочі чекають найвірніші сини України!

Великий муфті Єрусалиму вибирається до Мексику.

Як подає арабська преса з Єрусалиму, великий муфті вибирається на прощу до Мекки; там буде він переговорювати з мусулманськими представниками з Індії та з арабських країв на тему положення у Палестині.

ПОЩО СИРІЙСЬКИЙ ПРЕМІЄР ЇДЕ ДО ПАРИЖА.

Премієр Сирії Джаміль Мардам їде до Парижа. Він заявив представн. Аваса, що метою його подорожі є урегулювати з французьким урядом деякі ще не вирішені питання та скріпити франко-совітську приязнь.

У СИРІЇ ПОРОЗВЯЗУВАЛИ БОЇВКИ.

У Сирії порозвязували політичні боївки, поопечатували їхні домівки та поконфіскували прапори. На протест мали відбутися нині демонстрації. Влада видала постанови, щоби запевнити спокій.

ГРІЗНЕ ПОЛОЖЕННЯ В СИРІЇ.

Щоби запобігти маніфестаціям проти розвязання піввійськових організацій, французька поліція та пробоєві частини окружили дільницю Бейруту, де є уряди. В тій дільниці замкнено всі каварні і кіна та припинено рух трамваїв.

АРАБСЬКІ ПАРТИЗАНИ ВДЕРЛИСЯ ДО ПАЛЕСТИНИ.

Як говорять, поважні відділи арабів вдерлися зі Сирії та Трансйорданії до Палестини. Один із них оперує в галилейських горах, другий — у Юдейських, в околиці Єрусалиму.

Зі Швайцарії видалили ґрафа Парижа.

Швайцарська поліція помітила великий рух у спокійній місцевости Версуа; зі сусідних французьких департаментів їхали туди переповнені автобуси.

Поліція довідалася, що це граф Парижа, претендент до французького престолу, визначив там стрічу ріжним своїм прихильникам. Француза видалено до Франції, граф Парижа дістав наказ покинути Швайцарію. Він хотів нині (у понеділок) проголосити рояліствчний маніфест.

Бразилія завісила сплату закордонних довгів.

Бразилійський уряд після наради заявив у комунікаті, що він завішує сплати закордонних довгів.

Міністр скарбу дістав повновласти, щоби перевести переговори і заключити нові умови, достосовані до платничих можливостей краю. Ця постанова не торкається давних відсотків від торговельних довгів

На фронті чи поза фронтом?

Львів, 22. листопада 1937.

В останніх часах ми є свідками закроєного на широкі розміри плянового наступу проти нас на всіх етнографічних українських землях у Польщі і то не тільки офіціяльних кол, але і зорганізованого польського громадянства. Форма і засяг цього наступу є ріжна у ріжних частинах нашої землі, залежно у першу чергу від нашої національної свідомости, зорганізованости і сили на даній території, інша на Холмщині і Підляшу, інша на Поліссі, ще інша на Волині, зовсім своєрідна на Лемківщині, а вже найбільш активна у Східній Галичині, бо якраз тут є найсильніший наш національний актив. У Східній Галичині створено недавно у Львові окрему організацію „Секретаріят Порозумевавчи Польскіх Організацій Сполечних" під проводом ген. М. Токаржевського Карашевича, що якуратно в часі так званого „хлопського страйку", влаштованого польськими людовцями в половині серпня ц. р., випустив відому летючку, змістом звернену частинно проти ОУН, частинно проти всього українського загалу, зовсім непричасного у тому страйку. Той сам Секретаріят на днях оголосив теж друком свою відозву-плятформу, на основі якої буде вести свою працю серед польського громадянства Східної Галичини, де і заняв становище супроти українського питання і практичної розвязки польсько-українських взаємин, що мають іти по лінії беззастережної польської політичної суперматії над нами.

Праця цього Секретаріяту ведеться рівнобіжно на наших теренах з організаційними заходами нового польського політичного табору полк. А. Коца — Обозу Зедночення Народовего — в скороченні ОЗОН-у, якого метою піддержати теперішній польський режім і згуртувати політично польське громадянство для підтримки уряду. У тих обох нових суто політичних установах польське римо-кат. духовенство бере як найдіяльнішу участь, тим більше, що ті обі установи у своїй практичній роботі на наших землях здійснюють лише вшехпольську концепцію чи пак ідеольогію партії, до якої досі належала велика більшість польського римо-кат. духовенства. Останнє є там у перших рядах фронту. та не тільки там. але й у всіх польських національних установах і організаціях, що діють серед нас і фронтом звернені проти нас. Безоглядний польський націоналізм має сьогодні своїх беззастережних визнавців між більшістю польського римо-кат. світського духовенства і мабуть чи не у загалу численних чернечих орденів з оо. Францішканами з Непокалянова з їхнім „Малим Дзенік-ом" у проводі. Так є нині по польському боці.

Польська інтелігнція є у нас більше як вдесятеро численніша від нашої; в додатку має вона за собою цілий державний апарат. Сьогодні вона майже у цілости згуртована на протиукраїнському фронті, засугерована вшехпольською пресою і ріжними червоняками грозою української небезпеки. А на нашому фронті? Горстка — в порівнанні до польської — нашої інтелігенції, далеко не вся на наших оборонних становищах. Численні і активні колись ряди народнього вчительства никнуть на очах, а рештки — як зрештою і врятовані ще одиниці зпоміж українських державних урядовців — не є нині нашим безпосереднім національним активом. Не завжди ним можуть бути і здебільша теж і не є з ріжних причин — урядовці українських установ і організацій, головно, щоб не наразити не так себе особисто, як радше, щоб не стягнути репресій на установу, в якій служать. У проводі фронту осталось ще дещо наших приватних урядов-

ців, між ними для нашої справи справді вельми
заслужених. Остали передовсім два звання —
адвокати і греко-кат. духовенство, що самі не
всилі достарчити відповідного числа — так ска-
затиб — громадських старшин. Положення ра-
тують ще доволі широкі кадри громадських під-
старшин, що вийшли безпосередньо з народніх
низів, остають у них і дають їм провід у сучас-
ному лихолітті.

І якраз ті два звання — українська адвокату-
ра і українське греко-кат. духовенство за свою
службу народові відчули найбільше й безпосе-
редньо на собі свідомо вимірені удари сучасно-
го режіму. Адвокатуру спролетаризовано, у ве-
ликій мірі духовенство теж, проти якого йде що-
раз більше прецизійний натиск. Частинно долю
його ратує ще тільки конкордат Польщі з Апос-
тольською Столицею з 1925 р., що Католицькій
Церкві дав тут широку внутрішню автономію і
усунув в Галичині давніший австрійський трав-
невий закон з 1874 р. про зовнішні відносини кат.
Церкви і духовенства з великою преподеранці-
єю державного чинника на життя Церкви і ду-
ховенства як остання жива ремінісценція т. зв.
йосифінізму. Якщоб він був остався в Галичині
до нині по 1925 р. — то наше греко-кат. духо-
венство булоб зазнало долі народнього вчитель-
ства і перестало би бути національним активом.

Ці думки і порівнання кидаю нині на папір з огляду на один розпорядок станиславівського Ординарія о. д-ра Григорія Хомишина „Про діяльність священника у світських товариствах і установах", що з кінцем жовтня ц. р. видруковано його у „Вістнику Станиславівської Єпархії" ч. X—XII. Зміст його відомий і зі сторінок „Діла" (ч. 244. з 5. ц. м. стаття п. н. „Дивний розпорядок Преосв. Хомишина" і ч. 245. з 6. ц. м. передова стаття п. н. „В чию користь?") і тому зайва річ його переповідати та ще раз подрібно аналізувати. Пригадую тут лише загально, що у згаданому розпорядку „забороняється під канонічним послухом усім священникам, як душпастирям, так і на інших становищах, належати до світських товариств та установ якогонебудь роду, в яких виділ і голова вибирані голосами членів з вимком тих товариств і організацій, де священник з уряду, а не з вибору має вступ, або які мають на ціли підтримувати справи Церкви і стоять під впливом Церкви. Також вільно були членами фінансових, економічних, торговельних та промислових установ на основі членських вкладок чи акцій, але ніколи не вільно сповняти в них безпосередньо якийнебудь уряд чи функцію".

Згаданий розпорядок відбився широким відгомоном на сторінках української і польської преси, що дала теж і своє насвітлення відпові-
но до свого національного і політично-суспіль-
ного становища. В цілости вдоволена з нього
була тільки польська сторона, що давно вже
бажала усунути українське греко-кат. духовен-
ство не лише від політичної, але і від всякої ін-
шої громадянської діяльности. І львівський „Век
Нови" дав навіть від себе і коментарі — оче-
видно не з кругів станиславівського Ординарія-
ту, але одної тамошньої державної установи, з
вичисленням імен і назвиськ засуджених свя-
щенників. Що таке, а не інше було джерело ін-
формацій, вказує обставина, що подано там і
таких священників, що не входять в склад ста-
ниславівської епархії, але мешкають на території
станиславівського воєвідства.

Наслідки цього непередуманого розпорядку
вже слідні. Вже після його появи мав я нагоду
бути як посол у низці повітів на території ста-
ниславівської епархії та стрінутися з нашими
місцевими діячами — світськими і духовними.
Останні з жалем і болем вицофуються вже з
фронту національної праці, підносячи, що роб-
лять це під примусом канонічного послуху та
що їх відсутність серед громадянства поза цер-
квою утруднить їм значно і їхню чисто церков-
но-релігійну діяльність. Зокрема у теперішніх
обставинах величезного і всестороннього на-
тиску на нас, навіть і у церковно-релігійній ді-
лянці, у якому дуже визначну і вельми чинну
участь з другого боку фронту бере польське
римо-кат. духовенство, часто-густо далеке у на-
ціональній боротьбі від збереження основ хри-
стіянської примирности і толеранції.

Ніхто мабуть з українців не відмовляє станиславівському ординаріеві українського патріотизму. Не роблю і не можу робити цього і я, що як член Української Конституанти і її тодішній політичний референт був очевидцем в днях 18. і 19. жовтня 1918. р. у Львові, як Преосв. д-р Хомишин разом з двома іншими присутніми греко-кат. єрархами був співтворцем Української Держави і опісля її льояльним громадянином. Зрештою і його попередня і пізніша діяльність, хоч не завжди погоджувалася з напрямними нашої політики, всеж випливала з його внутрішнього переконання і навіяна була журбою за добро і буduччину українського народу. Зі субєктивного його погляду все в порядку. Обєктивно не завжди і не всюди. Приклад — хоч би і обговорюваний розпорядок, що відчуває і саме підчинене духовенство, яке для інтересів Церкви не бажає бути поза фронтом у хвилині, коли якраз і ті інтереси і добро повіреної йому пастви взивають його у фронтові ряди в часі загального національного лихоліття!

Д-р Степан Баран.

Емеритований професор корегує конституцію,

а „українці поширюють сплетні у Берліні".

НОВА ХВИЛЯ ПРОТИУКРАЇНСЬКОЇ АКЦІЇ.

Варшава, листопад.

Початок минулого тижня у Варшаві приніс знову низку **різких протиукраїнських випадів** хорих — бо інакше годі вже сказати — на комплекс україно-фобіо-істерії „діячів" та крикливих карієровичів. Галицького читача з певністю цілком не здивує, коли довідається, що та чергова „антируска серія" стоїть у тісному звязку з побутом у Варшаві емеритованого професора зі Львова, неструдженого процесового свідка п. Е. **Ромера**, що любить звертати увагу на свій побут у Варшаві модною і випробованою системою: „патріотичною" згодою на один відчит про „руске, блєнкітно-жулте небезпеченство Малопольскі Всходнєй".

Отже й тепер, приїхавши як — зрештою мало компетентний — свідок у процесі: Старжинський контра Студніцький, пан Ромер „не омешкал" виступити в понеділок у варшавському „Зажевю" з черговим „відчитом" про „цофане сєн" польщини у Галичині та про потребу зміни виборчої ординації". „Відчит" — а мали ми „щастя" вислухати їх усіх — мав незустрічану на поважних прелекціях форму гострої критики у тоні високо демагогічної псевдорозпуки вже не тільки на адресу українців, але **майже всіх польських адміністраційних чинників у Галичині** при чому п. Ромер подав свій дійсно оригінальний проект **відібрати виборче право до законодатних установ анальфабетам**, (чи це означалоб, що українці у більшості анальфабети?), що малоб зміцнити Галичину „народово".

Зборам „Зажевя", що на них зібралось багато передових польських політиків, голував **президент Адміністраційного Трибуналу п. Гелчинський**. Нам цікаво би знати, чи п. президентові Адміністраційного Трибуналу мило було слухати зідливі і з польського становища необосновані „українофільські" закиди проф. Ромера у бік галицької державної адміністрації, бо нам — представникам української преси — було ніяково.

Але не тут кінець. У тому часі, коли п. Ромер写 писувався у „Зажевю", в репрезентаційній салі **Варш. Наукового Т-ва** проф. **Богуславський** говорив про „лицарські ідеали Г. Сенкевича", пригадуючи змістом і тоном промови у „Польській Мацежи Школьній" з попереднього дня, де м. ін. **епископ Шлягоевський**, голова **П. П. С. Солтан** та **дир. Сендек** закликали польське суспільство до **„маршу на креси, які треба навертати до польщини"**. Прецікава публікація майже неймовірних цифр з обсягу поступів польонізації та латинізації на „кресах" — така вимовна, що з огляду на місце, обговоримо її окремо. Покищо підкреслюємо, що цьогорічна осіння акція П. П. С. була виразно наставлена на модний протиукраїнський вітер, а приїзд п. Ромера попередила ціла **дво-тижнева кампанія дурнуватих статтей у „Гоньцу Варшавскім"**, який м. ін. виступив з проектом реформи... греко-католицького та правосл. церковного календаря і латинізації нашої азбуки (!).

Але протиукраїнське трясовиння не тече тільки з „Гонців" та „Ікаців". Вони, щоб надавати своїй акції характер псевдомасового руху, шукають спільників ще й деінде. Оце ніхто інший як саме мінімалістичні польські круги, немило заскочені серпневою статтею на українські теми у **„Берлінер Тагеблят"** й останньо у **„Фелькішер Беобахтері"**, вдарили в інший, містерно схований клявіш. А саме: негайно після відомих німецько-польських деклярацій та перебільшуваної ендецією справи, як стверджує публіцистична агенція міністерства закорд. справ ПІП, непорозумінь з Данціґом, орган відомого „Західного Союзу", агенція ЗАП, почала пресову перфідну протиукраїнську нагінку. Донедавна головні закиди супроти німецької меншини у Галичині спирались у підозрілих реляціях тої агенції **з приводу... якогось віднайм**ування німецьких домівок на українські академії й обходи, сьогодні випущено вже стріли дещо тяжчого калібру. Оце комунікат ЗАП, ч. 99, приносить конфіденціональну напасть на о. д-ра **Цеклера, голову еванг. церкви в Галичині**, і м. і. закидає йому таке: „**О. Цеклер керує крім того лютеранським рухом серед українців, діючи на них по думці директив із Берліна (?)! Українці під його проводом поширюють у Німеччині вістки про гнет їх та взагалі евангеликів у Польщі, називаючи при тому „Малопольщу" „землею хвилинно поляками окупованою". Та нім.-укр. співпраця видає поважні овочі". (!?).**

На нашу скромну гадку поважніші овочі і користи денунціованим у такий нечуваний спосіб українцям, яких у потребі звязують навіть з самим — вибачте за слово — дідьком, принесе ота роблена короткозорими польськими журналістами пропаганда.

Гром.

З польської преси.

Поляки на злому шляху в українській політиці.

Редакція „Бюлетину Польско-Українського" в числі 43-ім з 21. ц. м. подає підсумки своєї анкети на тему „Куди прямуємо в польсько-українських взаєминах". На 14 осіб, які забирали голос в анкеті „Бюлетину П.-У." 11 голосів ствердило безпосередньо або посередньо неґативний розвиток подій у польсько-українських взаєминах. Підсумовуючи вислід анкети Редакція стверджує ось-що:

> В Польщі є люди, часто обдаровані великими можливостями зробити багато доброго і злого, які вважають помилкою алярми про тліючі окраїнні фундаменти Польщі; є люди, які вважають політичним нетактом вказування на хмари диму, що видобувається тут і там зпід офіційних декорацій відомого комплексу є „бичо". Не розуміємо цього міркування, не признаємо засади, що якось то буде, будемо вказувати на все, що вважатимемо явищем, що ослаблює державу, створює внутрішні фронти в обличчі наростання великого зовнішнього фронту, будемо вказувати на все, що в такий, або в інший спосіб деґрадує Польщу.
>
> До таких річей зачислюємо конфлікт
> польської державної ідеї зі східними окра-
> їнами, зокрема грізний на українськім від-
> тинку. Бо знаємо, що цей конфлікт є чес-
> ко-совітським помостом, є умовиною совіт-
> ського маневру, що відділює Румунію від
> Польщі, є загрозою від сходу нової цен-
> тральної округи, умовиною знищення наф-
> тового басейну підчас війни. Знаємо, що

польсько-український конфлікт є одночасно заповідю невдачі наших (читай: польських — прем. Ред.) „пляс д'арм"-ових плянів на окраїнах і знищення наших оборонно-прометеївських плянів на Наддніпрянській Україні. Знаємо теж, яким подарунком для совітської диверсії є істнування цього конфлікту та його поглиблення...

Нашу анкету — читаємо далі — оголошено 22. серпня ц. р. Від цієї хвилини минуло три місяці. Чи розвиток подій за минуле чвертьріччя потвердить нам наш „песимістичний" висновок? Відповідь випаде позитивна. Підчас анкети трапилася низка подій: ми читали деякі відозви у звязку з останніми селянськими заворушеннями, що дивували нас політичною короткозорістю, слід занотувати факт нечуваного зрадикалізування польського селянства саме на полудневому сході і в сумежній Західній Галичині, нотуємо прояви повного розгнуздання і політичного здідотіння деяких польських окраїнних кол, що бажають розпутати явну польсько-українську війну в Польщі. Дійсно не знаємо, кілько в цьому свідомої інспірації чужих агентур і кілько самогубної дурноти якихось окраїнно-польських відповідників українського гайдамацтва. Отже стверджуємо факт зростання в опінії польських меншин почуття спільного фронту і спільної рації в боротьбі з Польщею. Ці і багато інших фактів говорять виразно всім, які хочуть відважно глянути правді в очи, що негативний розвиток польсько-українських взаємин і зріст протипольських настроїв не лише не ослаблений, але зріс на силі між іншим завдяки псевдо-офензивним і „відплатним" настроям польського окраїнного громадянства. Ці настрої знаменито достосовуються до подібної постави українського громадянства, для якого головним мотором політичного активізму є боротьба за збільшення власного стану посідання і боротьба з усіми проявами уявленого або фактичного збільшення польського стану посідання на окраїнах.

Не потребуємо очевидно додавати в чийому інтересі такий стан справи. Бо розуміємо, що каштани з вогню польсько-української боротьби витягає і буде витягати — хтось третій — Росія. Не потребуємо теж додавати, якою необхідною справою є започаткування дуже інтенсивної праці над перебудовою окраїнних відносин на мірку будови Ґдині або центральної промислової округи. Ще раз підкреслюємо, що ми є на злій дорозі в нашій українській політиці. Ідемо в напрямі, що нас ослаблює і деґрадує, влекшує положення нашим історичним ворогам. Часу на спамятання і започаткуваня вже не направи, але на перебудову є мало і щораз-то менше.

Чи ці домагання у справі зміни теперішньої політики супроти українців знайдуть відгомін в уряді і польськім громадянстві? Покищо нема ніяких познак.

—o—

Провокаційний виступ „Пломика".

Важко зрозуміти такий розум, який казав би пропаґувати серед шкільних дітей ненависть і зоольогічний шовінізм до кількаміліонової групи співгромадян тієї самої держави. Однак так воно є. Перед нами 10-те число польського шкільного журналу „Пломик", що його епізодичний комісар „Звьонзку Научицельства Польскеґо" п. Мусьол разом з покликаним новим редакційним комітетом „присвятили" польському державному святові 11. листопада. Виходить, що у тих людей польський патріотизм і державне виховання оперте тільки на ненависти до українців. Згаданий „Пломик", який є призначений для V, VI і VII кл. вселюдних шкіл (для дітей від 11—14 літ), майже в цілости є записаний лубочними оповіданнями про бої за Львів і про геройські подвиги польських дітей — з вуличними лайками на українців. Запозичено туди образливі епітети з „І. К. Ц.", серед яких слово „гайдамаци" й „бандиці" повторяється раз-у-раз. Польській дитині оповідають, як то українське військо билося тільки з польськими дітьми і як то вся війна була виповнена українськими насильствами та жорстокостями. Польські діти розбили й розігнали чотири тисячі збройних українських вояків, які показались останніми трусами та некультурною ордою, здібною лише до грабежів...

Ясна річ, що такі ганебні наклепи не вимагають ані полеміки ані дискусії. Така шовіністична й зоольогічна їдь, позбавлена найменшої дрібки лицарського відношення до свого противника, не є гідна людської культури. З дива не можна вийти, коли глядіти на такі „педаґогічні" методи виховання. До своєрідної пікантерії належить, що в тому самому числі ославленого „Пломика" є ще один спомин про польсько-большевицьку війну: як інакше, як по „джентельменськи" в порівнанні з оповіданнями про українців, написано там про большевиків! Нема вже на них ніяких образливих епітетів, є зате майже в кожному реченні згадка про козаків, так, щоб безкритична дитина дійшла до переконання, що большевицькі війська складалися з самих козаків — очевидно з українських!..

Кожний польський ученик у часі лекцій, на яких читали той „Пломик", наглядно переконався, що Польща інших ворогів крім українців не має, дарма, що у програмі для вселюдних шкіл в кількох місцях є згадка про співжиття громадян у державі, а в новій конституції кажеться, що „держава є спільним добром усіх громадян".

Які були жнива у школах по прочитанні тих уступів з „Пломика", про те оповідав автороні цих рядків один учитель із північно-західних українських земель, що в часі читання свідомі українські діти **ховали голови під лавки і плакали, а польські діти дивилися на них з ненавистю.** Така лектура — це покривлювання дитячої душі і в польських і українських дітей, це злочин не тільки з політичного і виховного, але й чисто людського погляду!

Очевидно, що це явна провокація супроти українських батьків і дітей та всього українського народу. Адже „Пломик" це немов обовязковий шкільний підручник. Тисячі українських дітей, здебільша з північно-західних земель, як також і в Галичині, виплакують від своїх бідних батьків по кілька сотиків місячно й на **доручення школи** складаються на цей журнал. Також багато учителів-українців зі страху належать до „Звьонзку Научицельства Польскеґо" та платять вкладки, за які українським дітям видають такі „патріотичні" журнали!

„Пломик" під кермою попередньої розвязаної управи „З. Н. П." відносився з найбіль-

ІВАН СМОЛІЙ

Карієра будівничого.

Він прийшов до цього міста вже давно. Тільки кількох старших громадян пригадує собі цю хвилину. Приїхав зі жінкою, зараз по році вродився їм син Роберт. Ніхто не знав, хто вони. Одне, що могли дізнатись, це те, що зветься він Макс Ґордон, його жінка Анна, син Роберт. Допитливе око могло доглянути ще дещо більше, особливо те обличчя, той вираз очей, що зраджували якогось чужинця, найскоріше славянина. Але в цьому місті було їх стільки, що на подібні риси ніхто не звертав уваги. Тільки сусіди бистро зорили, провідували, хто це такий. І незабаром пізнали. Макс Ґордон був будівничим. Зараз таки в першому році кинувся до підприємства. Поправді, Макс Ґордон не клав ні одної цеголки при будові, його руки не бруකались ні вапном ні цементом, замість цього вони вправно нишпорили в кишені, розділюючи тисячки, що перемінювались у вапно і цемент, у пісок, каміння і стальні плетінки, та мов дитячі домики ставили чепурні камяниці, пregарні віллі.

У цьому була сила модерного Сольнесса, у цьому його незбагнута жажда все нових і нових творив своєї химерної уяви. У кожній новій камяниці мешкав короткий час, потім камяні бльоки перемінювались знов у шелестливі папери, в акції, у дзвінкі рульони. Макс Ґордон шукав нового місця, готовив нові пляни, знову виростали камяниці.

На пядесятому році життя Макс Ґордон став загально звісним майстром будівельної штуки. Туго набита кишеня не вміщувала всього, кожний банк знав Макса Ґордона як найповажнішого клієнта. Але дивна його жажда не минула, навпаки, вона кріпшала з кожним днем з кожним місяцем. І тоді сколлась подія незрозуміла для знайомих Ґордона. Молодий Роберт, що скінчив Гірничу Академію, покинув несподівано батька і потягнув кудись у світ, здається до моряків. Чому, не знав ніхто. Макс Ґордон теж спершу не знав. Цеж був єдиний наслідник, єдина потіха. Випитував сина, просив, благав. Жінка Анна просто шаліла з болю. Але син був невгнутий, він був справжнім Ґордоном. Пішов.

Старий Макс залишився самітний зі своєю жінкою, що потонула в мелянхолії, плачучи крадькома за сином. Похмуро поглянув у слід синові, крізь зуби процідив „дурень", потім подумав: „може так краще". І став давнім Максом Ґордоном, будівничим Сольнесом. Якась притаєна думка виростала до безмежі, розпаношувалась у мізку, мучила його день і ніч. Часто можна було бачити його, як проходив улицями, високий, випрямлений у свому невідступному пальті цеглястого коліру. Читав по дорозі історію свого життя. Вона позначена була камінними бльоками, імпозантними будівлями. Спершу малі, скромні, ширшали відтак, пнулись угору. Макс Ґордон задумувався перед ними. Ця двацять тисяч, вернулось трицять, ця трицять вернулось пятьдесять. Вище і вище...

По відїзді сина став старий Ґордон похмурий, нетерпеливий. Нововибудовані камяниці продавав хутко, потім вагався кілька днів і знову починав будувати.

А на шістьдесятому році його фортуна сягнула до пів міліона. Макс роздумував, переходив якусь внутрішню боротьбу. Тоді жінка заговорила несміло, коли одного ранку збирався, як звичайно до праці.

— Макс, ти б уже спочив. До смерти не бубуватимеш!

Тоді старий Ґордон засміявся гірко.

— До смерти? А може й до смерти.

— А для кого?

Старий насупився. Ця пригадка виводила його з рівноваги.

— Для кого? Для людей!

І задумався.

— Зрештою... — очі Ґордона дивились кудись углиб своєї душі і усміхались таємниче: — „Зрештою побачимо".

І більше не говорив. Щораз рідше приходив до хати, десь пропадав на цілі тижні, вертався додому втомлений, але усміхнений, відпочивав короткий час і знову зникав. Не пробувала навіть випитувати про причини цих прогульок, знала, що не дізнається про ніщо, що Макс Ґордон твердий і мовчазний, як ґранітні плити, що з них ставив будівлі. Сумувала, тужила і плакала крадькома у своїй самоті.

Старий Макс мав тоді шістьдесять пять років. Це був день, коли минало рівно сорок літ, від коли Макс Ґордон приїхав до цього міста, щоб почати свою головокружну карієру великого будівничого. Цього ранку плакала стара Анна як звичайно, задивлена непорушно в фотографію сина, мов ждала, що ось-ось ворухнеться, прийде до неї, осмалений сонцем і вітром і обійме дужими раменами, прошепотить слова потіхи...

Тоді дзеленькнув дзвінок. Стрепенулась. У дверях стояв старий Макс Ґордон. Суворо поглянув на неї, побачивши на обличчі сльози, хотів її скартати та замість цього відізвався лагідно:

— Плачеш?

Не відповідала.

— І навіщо? Ходи, поїдемо кудись.

Здивувано поглянула, бачила на його обличчі якусь притаєну радість.

— Куди?

— Побачиш.

Покинули задимлене місто, поїзд мчав через поля на полудне, угори. Висіли на малій стації в гірському містечку. Анна мовчала. Таємна подорож хвилювала її, ждала чогось, прочувала і глядїла на добре знані поля, на хати родинного містечка. Але вони не пішли до нього. Завернули вбік лісовою доріжкою. І неждано при-

шою ігноранцією до українських дітей, ділив їх на модні регіональні групи, але таким гидким болотом таки не обкидав. На днях п. Мусьол відійшов, але новий редакційний комітет залишився. Українські діточі журнали є наражені на найбільші прикрости, коли тимчасом згадане число „Пломика" надається на 100% до конфіскати. Те останнє число „Пломика" таке скандальне, що вимагає найрішучішої інтервенції українських політичних чинників. Українські батьки дітей у шкільному віці повинні масово протестувати та відповісти на ту провокацію „Пломика" передплатою українських дитячих журналів та систематичним закупом українських дитячих книжечок, які є здоровим кормом для української дитячої душі та єдиним „антідотумом" на їдь „Пломиків".

Учитель.

* * *

„ПЛОМИК" МАЄ ГОЛОС!

На доказ, що наш дописувач каже повну правду — передруковуємо в буквальному польському тексті, для більшої соковитости й віродстойности — вимки з 10-го числа „Пломика" з 4. листопада 1937. Всі підчеркнення у тексті — наші.

„Dzielny Jurek bije się w okopach w pierwszej linii i pada martwy na cmentarzu, trafiony hajdamacką kulą w rycerskie czoło...

...Ukraińcy z wojskiem dzieci bili się bez pardonu... Okrucieństwa nie przestraszyły lwowskich dzieci... Wykrycie szpiega powierzono dziewczętom... Obu szpiegów, zawdzięczając ich pracy, usunięto... Wróg pobity uciekł w popłochu..." („Najmłodsi", J. S. Ch.).

„Ale za to gardła ich rycza tak, że samym strachem uśmiercić mogą Ukraińców..."

(Rok 1918, З. Домбровська).

„Ukraińców było cztery tysiące uzbrojonych, wyszkolonych żołnierzy... Lwów miał znikomą garstkę mężczyzn, umiejących obchodzić się z bronią, ani jednego karabinu maszynowego, żadnej armii... Zaczęła się tworzyć zorganizowana armia obrońców Lwowa, w dziewięćdziesięciu procentach składała się z dzieci...

(„O małym Janku", Ядвіґа Скемпи.

„...Krył się tam, pilnowany jak skarb największy, kawał biało-czerwonej flagi jakiejś, którą Ukraińcy porzucili kiedyś z pogardą przy podziale łupu...

...Ze wszystkich budynków stacyjnych sypał się rój żołdactwa ruskiego i na złamanie karku ładował się w wagony. Krzyżowały się w mroźnym powietrzu dzikie krzyki i wymyślania, rozkazy, których nikt nie słuchał, bezsilne złorzeczenia usiłujących zaprowadzić ład oficerów...

...Złość go ogarnęła, miał ochotę porwać jeden z walających się po ziemi karabinów, przykucnąć gdzieś za rogiem i grzać do tych bandytów...

...Och, gdybyż wiedzieli, że wystarczy widok polskiego żołnierza, by ci tchórzy karabiny na ziemię porzucili i poddali się bez walki!...

...Zakręcił się na pięcie, oberwał po drodze od bandy śpieszących na łeb, na szyję hajdamaków i wydostał się na podjazd..."

(„Romkowy sztandar", Мечислав Санґовіч).

ДАЙТЕ ДОКАЗ, ЩО ПАМЯТАЄТЕ ПРО ІНВАЛІДІВ У. Г. А.!

ГІДНА ВІДПОВІДЬ.

Постанови українського студенства у Варшаві.

Українській студентській молоді приходиться в сьогоднішніх обставинах зводити важку боротьбу не лиш з матеріяльними труднощами, але й із сутополітичними перешкодами, які кидають їй під ноги чужі українству сили. І не лиш у краю, у Львові, але й по інших університеських осередках у Польщі українське студентство заняло гідну поставу супроти наступу, який систематично йде на цілу українську націю

Українське студентство, свідоме завдань і тих надій, які на нього накладає рідне громадянство, не дозволить за ніяку ціну нарушувати його національну честь і гідність. З поставою центру українського студентського життя у Львові солідаризується все українське студентство.

У Варшаві відбулася 14. листопада ц. р. студентська анкета, яка мала на меті обговорити найпекучіші справи, що повстали у звязку з новим курсом супроти українців у Високих Школах. Ішло в першу чергу про дальше відношення студентів українців до польських професійних високошкільних товариств, яких поневільними членами, з браку власних профес. організацій, мусіли бути українці студенти з деяких факультетів. А саме, донедавна ще українець студент, що хотів вписатись до цього чи іншого т-ва (що, до речі, було і є субсидіоване державою з таких фондів, як податки чи шкільні оплати), підписував звичайний формуляр, виповнюючи згідно з дійсністю рубрику „національність" як українську. Та в останньому часі позначився в польських навіть суто професійних т-вах наступ на українців. У першу чергу йде намагання позбавити їх найцінніших вартостей: внутрішньої національної гордости й чести. Виділи згаданих товариств зажадали від новозступаючих українців називати себе „rusinami", „młodorusinami", і т. д. — тільки не українцями! Очевидно, на ці нечувані домагання польських досі позірно професійних та аполітичних товариств, українське студентство, обурене до живого, негайно зареагувало. Не зважаючи на єдину можливість користати з наукових матеріялів, доступних тільки в „Kole Medyk'ів" або „Bratniak-у (у Стомат. Академії), українське студентство з повною солідарністю порішило зрезиґнувати з належних йому можливостей користати з позичування наукових підручників, що в цьому випадку давали йому за ціну зречення національного імени.

Українське студентство порішило власними силами помагати собі і на поодиноких факультетах, як медицина, чи у високих школах, як Стомат. Академія. З цією метою постановлено створити власне професійне товариство, що заспокоювалоб потреби студентів українців.

У висліді анкети, проведеної серед настрою, що свідчив про повне зрозуміння ваги хвилини, одноголосно ухвалено отсі резолюції:

Українське студентство медичного виділу Університету Й. П. і Стоматол. Академії та Високої Деннтарської Школи у Варшаві, зібране на анкеті 14. XI. ц. р., запізнавшися з рефератом і дискусії в положенням українців студентів у згаданих високих школах, стверджує, що:

1. Загальний наступ на українство, який в останньому часі приймає щораз гостріші форми, відбився теж на положенні українського студенства, проявлюючись тепер у нечуваній вимозі резиґнувати зі свого національного імени.

2. Таке ставлення справи має тільки одну гідну відповідь, котрою буде виступ усіх українців студентів з польських товариств із зазначенням мотивів.

3. Українське зорганізоване студентство доложить усіх заходів, щоби створити власні організаційні форми, що заступилиб професійні інтереси студента українця.

4. Підпорядкування повищим постановам є справою національної гідности.

5. Зібрана на анкеті молодь завиває все українське громадянство підтримати українське студентство не тільки в боротьбі за існування, але й за цілість Нації.

Українське студентство у Варшаві, сподіючись моральної підтримки цілого українського громадянства, повело всіми силами акцію для зреалізування згаданих у резолюціях найпекучіших потреб української студіючої молоді

О. К.

стануди. Перед ними отвирався прегарний вид. На місці, де бачила колись ліс, стояла тепер висока чотирокутна палата, біліла від сонця і гордо пнялась понад зелене верховіття. У її стіп, де кінчився ліс і починалась долина, хвилювало озерне плесо. Дика пташня знімалась хмарою над водою, наповнювала гомоном ліс, будила тишу.

— Макс, що це?

Тоді старий Гордон усміхнувся вперше свобідно, весело.

— Бачиш.

— А може сню? Адже добре тямлю. Тут хатка була, де ти мешкав, тут стежка, що нею ходив до містечка на роботу, онде джерело, звідкіля черпала воду. Навіть самітна ялиця при ньому така, як колись. А що тепер? Хто це вдіяв?

Але він не відповідав.

— Ходімо.

Пішла послушно. Заскрипіла брама, отворились довгі, відгомонні коридори. Зупинились у малій кімнатці на найвищому поверсі. Мовчки гляділа через вікно, через зелень на гори і плакала.

— Сідай.

Сіла слухняно.

— Для кого це, Максе?

Він мов не чув її запиту. Спертий на вікно дивився вдаль на озерне плесо.

— Для кого? — повторив глухо. І зважившись на щось, говорив мовби до себе, мовби сповідався перед цими мурами, деревами, блакиттю.

— Ти тямиш, як зустрінула мене вперше? Я був сірим дроворубом, приблудою з мого далекого, нещасного краю, вигнанцем, що скривався під чужим іменем, без одної рідної істоти. Але ніхто не знав моєї таємниці, ніхто не цікавився мною. Тільки ти перейшла мою дорогу на оцій стежечці над озером.

Від першої хвилини почалась наша любов, бодай у мене. Я загорів увесь. Ти обкинула мене поглядом, доглянула подертий, засмолений одяг, сокиру і пилу на плечах. Ти навіть не хотіла подати мені руки, моя ж була така тверда, порепана і брудна. Може мені так здавалось у ту хвилину, коли ти завагалась. Але ти заговорила. Потім усе частіше приходила на стрічу. А коли почали слідкувати за тобою, я перенісся до містечка і став за мулярського помічника, щоб тільки бачитись з тобою. Одного разу я прийшов до твоєї хати. Я знав, як приймуть мене, я ж був звичайний робітник і нічо більше. Але вони приняли мене холодніше, як я сподівався. Навіть ти, здавалось мені, соромилась годі знайомства зі мною, ти, донька маломістечкових багатіїв.

Анна підвела очі на Гордона. Вона заперечувала.

— Можливе, що ні, але я відчув страшно нашу нервовість. Треба було радити. Я усунувся на час, а коли вернувся, я вже був інший, багатий, гарно одягнений, веселий. Я сипав скрізь грішми, зєднав собі твоїх братів, потім батьків. Послідовно, вперто здійснював я свої пляни. Врешті я попрохав твоєї руки і мені не відмовили. Ми одружились і виїхали.

Мовчанка. Старий Гордон насупився

— І навіщо ти згадуєш це? Спитала шепотом.

— Навіщо? Бо так треба! — відітхнув з полекшою і сів напроти жінки рішучий, настороженний.

— Невже ж тебе ніколи не цікавило, звідкіля я став зразу таким багатієм?

— Здрігнулась під його допитливим зором.

— Ти був такий дужий, смілий, я так вірила в тебе, що не думала про решту...

— Бачиш, але був дехто, що думав, кого цікавила ця справа. Так-так.

І знаєш, вибач, я сам скривав перед тобою дещо. Особливо мої відносини до Роберта.

— До Роберта? — здивувалась.

— Так. Він відїхав і для нас мов не істнує, мов умер. А чому?

— Чому? Чому? — майже скрикнула з розпуки, відчуваючи якусь тайну.

Старий Гордон мовчки подав листа. Читала з поспіхом.

„Тату!

Ваше майно здобуте нечесним способом. Я не хочу його, тому покидаю Вас. Не випраздуйтесь, знаю про все...

Роберт."

— Так, це правда — говорив, не чекаючи, аж скінчить читати — Робертові хтось сказав, але я не мав відваги сказати цього тобі. Тепер уже можу. Я будував і продавав з постановою, що віддам власникові незаконно забрану суму, коли лиш зберу її. Я скоро заробив гроші так, що міг віддати все, але якась жадоба штовхала мене вперед, я знову будував і продавав, майно росло, а з ним росла моя душевна неволя. Власник умер несподівано, віддати не було кому. Я будував далі. І оце моя остання будівля, останній твір. Його віддам людям. Я вже віддав. Це буде санаторія і школа для моїх земляків. Від нині я знов такий, як тоді, коли ти вперше зустріла мене над берегом озера, від нині не маю довкола себе нікого крім тебе і...

— І кого? — майже скрикнула.

— І Роберта. — Знов зашелестів паперами.— Я написав йому про моє останнє рішення, та тут лист від нього. Читай!

Прочитала. Потім цілувала папір, записаний рукою сина. Старий Макс Гордон усміхався тепло.

— Вибачив?

— Так!

— І вернеться? — питала з недовір'ям.

— Вернеться, вернеться — шепотів. — Тепер ми багаті і щасливі як ніколи!

Гляділи крізь вікно на ліс і на самітну стежечку над озером, де зустрінулись вперше. Усміхались. Здавалось — час не істнує; так, якби вперше тут сиділи і гуторили сорок років тому.

Сторінка без політики.

ЦИРКОВА ДРАМА.

В париськім цирку Медрано мав відбутися останній прощальний виступ знаменитого акробата на трапезі Лляльо Кодона з його партнерами. Лляльо був із трія, яке здобуло 15 літ тому величезний успіх в Европі й Америці.

Виступ Кодона реклямували як останній, на якому славний акробат хотів попрощатися з цирковою ареною.

Перед самою виставою заявив режисер цирку, що акробат ушкодив собі попереднього дня підчас тренінгу плече, одначе тому, що не хотів розчарувати париської публики, рішив таки виконати свою точку.

По цій заяві вийшов на арену Кодона і почав спинатися на трапез. Перші вправи випали зовсім щасливо. Не зважаючи на біль, Кодона, завісившися на трапезі головою вдолину, двічі зловив своїх партнерів. У нього було на стільки сили, щоб удержати своїх партнерів, колиж вони оба перекинулися на другий трапез, він із криком упав униз. На щастя під ним була розтягнена сітка. Акробата винесли за куліси, де лікар ствердив сильне звихнення плечей і внутрішні кровотечі.

Знамениту циркову точку скінчив він назавжди, бо ледви, чи останній представник трію Кодона, зможе виступити колинебудь перед цирковою публикою.

Лляльо Кодона, який мав тоді 17 літ і його брат на рік старший, дебютували 25 літ тому в малім мандрівнім цирку, який пописувався тоді в Мексику і в Полудневій Америці. Підчас своєї циркової праці познайомилися вони з французьким акробатом Альфредом Куртом, який прилучився до обох братів. У Злучених Державах виступи цього трія мали незвичайний успіх.

В 1923. р. тріо Кодона приїхало до Европи. В Льондоні, і Парижі теж здобули вони собі повне признання та успіх. Альфред Кодона оженився з визначною акробаткою Ліліяною Лейтцель, яка ввійшла до їх трупи і змінила Альфреда Курта.

В Берліні тріо брало участь у знимках до фільми Еміля Янінгса „Варієте“ та ця фільма принесла їм нещастя. Після того почалася серія невдач.

Упавши з висоти 10 метрів у копенгагенськім музікголі, розбилась на смерть Ліліян Летцель. Два роки пізніше Альфред Кодона, який оженився удруге з акробаткою Вірою Брюс, упав з трапезу в париськім зимовім цирку. Він зломив собі хребет і не міг уже виконувати небезпечних акробатичних еволюцій. Його зробили завідуючим манежем цирку.

Альфреда обняла чорна мелянхолія. Він домагався, щоб і його жінка, Віра Брюс, теж покинула арену. Артистка відмовилась від того домагання і почала справу про розвід. У серпні ц. р. Альфред убив її в канцелярії адвоката, де стрінувся з нею для обговорення розводових справ і відтак сам застрілився.

В живих залишився з трія тільки Лляльо. Він теж рішив покинути циркову карієру, одначе передтим мусів ще виступити останній раз у прощальнім виступі в Парижі і в Льондоні з двома своїми учнями. Та доля не дозволила йому попрощатися з публикою.

Оригінальне запрошення.

Наполеон уже як десятилітній хлопчина виказував здібности, що ворожили йому в майбутнім велику карієру. В 1779 р. ходив він до військової школи у Бріен. Найприємнішою його розривкою було зашитися у самітнім городці окруженім плотом і там відбувати свій відпочинок. Одного дня товариш, якому цікавість не давала спокою, підійшов нишком малого Наполеона і скравшись під городець, виліз на пліт. Наполеон укладав каміння у боєвому військовому ладі. Коли Наполеон зорієнтувався по шелесті, що хтось його підглядає, відвернувся і велів непрошеному гостеві негайно щезати. Та злізливий товариш замісць послухати, почав ще й насміхатися над іграшками Наполеона. Тоді Наполеон зачервонівшися з гніву, схопив камінь і кинув його так сильно у сміхуна, що той зранений упав на землю.

25 літ пізніше, коли Наполеон був на вершку своєї карієри, привели до нього одного ранку якогось чоловіка, який уперто обстоював, що він є товаришем цісаря Наполеона із військової школи у Бріен. Гість просив, щоб Наполеон переслухав його особисто. Тому, що ріжні обманці вже нераз уживали такого способу, щоб дістатися до цісаря, адютант не хотів впустити гостя, кажучи подати йому тільки прізвище.

Колиж адютант зголосив Наполеонові прізвище гостя, він заявив, що не пригадує собі такого прізвища. Краще булоб, щоби незнайомий описав якусь подію зі спільного життя.

Незнайомий замісць відповіди показав адютантові своє чоло, на якому білівся слід давньої рани. Адютант зголосив те цісареві.

— Егеж — відповів імператор Франції. — Пригадую собі тепер і знаю, хто він такий. Ця рана на чолі це запрошення на сьогоднішну авдієнцію. Те запрошення кинув я йому колись у голову.

Очевидно між обома учнями давньої військової школи у Бріен відбулася незвичайно приємна розмова, на якій найкраще таки вийшов колишній співтоварищ цісаря, діставши відповідну номінацію.

Негус у нужді.

Вістка просто неймовірна: цар царів живе у крайній нужді і не має навіть засобів, щоб опалити кімнати, які він займає у скромнім домі в Баті. Опалюють тільки кімнати дітей. Негус шукає покупця на останнє авто, яке ще йому осталося і на дім, який є його власністю.

Негус мусить удержувати 22 осіб, близьку родину та їх дітей, не рахуючи власної родини. Гараж мусіли перемінити на мешкання, щоб поселити всіх племінників царя царів.

— Ми не маємо ніяких доходів — заявив негус англійському журналістові із „Сендей Рефері“ — ми проживаємо останки колись великого нашого майна. Про мене писали, що я вивіз із столиці великі багатства. Я покидаючи Етіопію, вірив у піддержку Ліги Націй і сподівався, що швидко вернусь до рідного краю. Тому я взяв зі собою тільки те, що було найконечніше на перші потреби. Та й ці гроші пішли на піддержку абісинських еміґрантів та на ведення судових процесів у Парижі й Льондоні. Ми не привезли зі собою ні золота, ні дорогоцінностей, тільки трохи срібла.

Автор статті в „Сендей Рефері“ повідомляє, що деякі кола в Льондоні роблять заходи, щоб негусові признати відповідну пенсію.

Обезпечення для соломяних вдівців.

Одно велике англійське обезпеченеве товариство завело новий рід обезпечень: обезпечення для соломяних вдівців. Мужчини, які лишаються завжди самі дома, коли їх жінки виїзджають на літнище до рідні або до купелів, чимало понакоюють шкоди підчас неприсутности своїх подруг. Скільки то попсують вони начиння, не треба навіть згадувати. Кілько то разів забудуть закрутити кран від водотягу, або від газової кухонки!... Жінки мусять нераз пів року відтак мучитися, щоб направляти шкоди, що їх понакоюють чоловіки за місяць їхньої неприсутности. Тепер за дешеві гроші можуть себе такі соломяні вдівці обезпечити пред такими несподіваними шкодами. Товариство, що завело новий рід обезпечень сподіється, що підчас найближчого сезону добре на такому обезпеченні заробить.

Присилайте передплату!

100 КМ. НА КОЛЕСІ ЗА ГОДИНУ.

Чи можна буде в найближчій будучині осягнути на колесі таку саму швидкість як автом? Оце питання, що турбувало густо-часто наколесників. Італійські часописи повідомляють тепер про винахід, що матиме у майбутнім величезне значіння для наколесників. В одній із фабрик у Кремоні випробують небавом уладження, яке винайшов один славний наколесник. Якщо його вдасться застосувати до звичайного роверу, тоді скорість того повільного засобу комунікації можна буде збільшити пропорціонально пять разів. Нпр., коли наколесник робив досі 15 км. на годину, то при новім уладженні зможе переїхати 75 км. на годину. Винахідник сконструував ще окремий винахід, який дасть змогу осягнути навіть швидкість 100 км. на годину.

ЗАВІЩАННЯ НА 110 СТОРІН.

Невже мілїонер Генрі Ваятинг був несповна розуму, коли робив своє завіщання? Оттаке питання розглядали підчас процесу, що його почала рідня багатого американця, який помер у Парижі. Завіщання, яке відчинили в одного льондонського нотаря, мало ні менше, ні більше тільки стодесять сторінок. Спадкоємців було безліч. Їх скількість ішла в тисячі. Кожному з них припадала якась мала сума. Найважніше те, що ніхто з тих спадкоємців не мав ніяких звязків із покійним мілїонером. На тій підставі хотіла рідня покійного повалити завіщання. Імовірно мілїонер не був при добрій памяти, просто не всі були в нього тоді дома, коли він писав завіщання. Спадкоємців узяв він мабуть із телефонічної книжки, відписавши по черзі адреси зовсім чужих осіб і умістивши їх на листі своїх спадкоємців.

—o—

ВОЄННІ НАГОРОДИ ДЛЯ ЗВІРЯТ.

Японське міністерство війни признало недавно медалі 8 коням, 10 голубам і 2 собакам, за зразкову службу у квантунській армії, яка діє в Манджурії.

Одну із собак вислали з одного відділу до другого підчас жорстокого бою з бандитами. Собака, не зважаючи на рану від кулі в голові, добігла до визначеного їй місця.

Друга собака супроводила в ночі стежу і відкрила ворожу засідку. Собака напала на бандитів і дала таким чином стежі змогу приготовитися до бою з неприятелем.

—o—

ПРОТИФАШИСТІВСЬКІ БАЙКИ.

У Валенсії відкрив на одній із головних вулиць Антоніо Роблес книгарню, в якій продають виключно дитячі книжки, які він сам опрацьовує. Там можна купити за кілька сотиків „Хлопчик пальчик“, „Червону шапочку“ і інші байки так спрепаровані, щоб у дітях убити симпатію до фашизму. На обгортці книжки „Червона шапочка“ намальована дівчинка у червоній шапці у формі большевицького ковпака і перед нею вовк із свастикою на голові.

СПОРТОВА СТОРІНКА.

Українська спортова публика.

Часто читаємо рецензії з ріжних спортових чи руханкових імпрез і не можемо з дива вийти. На легко-атлетичних змаганнях Англія—Німеччина було 120 тисяч видців, на фінальних змаганнях за чашу Англії 120 тисяч видців, на чеському сокільському здвизі 100 т. видців і т. д. Покиваємо головою, кілька разів ахнемо і більше нічого. Махнемо рукою та скажемо: „де нам рівнятися до інших". Тимчасом таке діється не лиш у великих народів, але і в малій Чехії, Австрії і Бельгії і Данії, які числять ледви по кільканацять міліонів мешканців. Отже не йде тут про скількість тільки про зрозуміння і добру волю.

А тепер дещо про нашу публику. Найрадше ходить вона на ріжні „свята", де є співи, танці, живі образи і ін. і де переважно виступають малі діти. Тоді радощам і захопленню нема кінця. Це було би правильне явище, якби не різка односторонність. Переважає у нас сильно сентименталізм і не любимо боротьби. Таке за малими вимками, ціле старше покоління. Трохи інша справа вже з воєнним і з повоєнним поколінням, одначе й тут годі зберегтися від односторонности, бо молодь іде по лінії найлекшого опору.

Зі спортових імпрез ще найбільше популярности має у нас копаний мяч. Розуміється, що тих 3—4 тисячі видців, що прийде на змагання „України" це ще ніщо в порівнанні з іншими краями. Возьмім хочби Ужгород. Він удесятеро менший від Львова, одначе видців на змаганнях „Руси" є постійно 6—8 тисяч. Львів начисляє самих українців понад 50.000, а видців на змаганнях на половину менче. Що роблять інші українці у Львові в гарні, соняшні неділі (пополудні) Бог святий знає! Крім тих кількох тисяч ніде їх не видно. Свіжий воздух, сонце, вода, змагання — не для наших людей. Всі парки й городи окуповані вибраним народом, дальше йдуть наші сусіди, а лише рідко почуєте українську мову. Всі інші сидять по хатах: „відпочивають". Чи не тому з нас така сплячa нація? Чужих лише вміємо подивляти, але наслідувати ні.

Ще гірше стоїть справа з іншими родами змагань. На легкоатлетичних, лещатарських, наколесницьких, чи руханкових видців нема нераз і сотні видців. Про інші змагання не говорю, бо вони майже не відбуваються. Все одно чи це внутрішні чи краєві, наше громадянство завзято їх бойкотує. Деякі оправдуються, що наші осяги ще такі низькі, що не варто на них дивитися. Алеж тих „знавців" не видно також і на чужих імпрезах, де осяги іноді дуже гарні. Отже не в тім річ, тільки в недостачі зрозуміння й в недостачі охоти. Просто люди не розуміються на тім і не хочуть накладати на себе трохи труду, щоб зацікавитися такими справами, якими цікавиться тепер цілий світ. Така апатія для чужинця просто незрозуміла, і для нашої нації просто шкідлива. Наші змагуни так довго не осягнуть гарніших вислідів, доки не будуть могти спертися на широких масах активних руховиків і спортовців та їх прихильників. З другого боку, доки українці не зацікавляться масово фізичним вихованням, так довго наша нація буде квола й апатична та буде складатися зі слабих фізично і виснажених одиниць.

А тепер дещо про тих, що цікавляться спортом і радо ходять на ріжні імпрези. Це здебільша т. зв. „футболісти", що ходять завзято на всі змагання копаного мяча і більше ніякий спорт їх не цікавить (хіба гаківка, що зимою заступає копаний мяч). Наші т. зв. „футболісти" дуже галасливі, криком здається перевищують і жидів, мають мабуть одну тільки ціль на змаганнях: добре викричатися. Все їм привиджується кривда. Всі нас кривдять і сусіди і противник. А ми такі бідні! Такий фанатик, якби міг, то суддю злінчував би. Для нього не істнує інший рід спорту і не затягнеш його на інші змагання навіть силою. Одинока відповідь, що там нема атракції і що вони нудні. Інша річ, що мало на них розуміється. Якби ближче зацікавився, то побачив би, що не менша боротьба є на легкоатлетичних змаганнях (можна навіть троха покричати!), на змаганнях у відбиванці, де також стріляють голі і то сильно, як нпр. дружина самбірського Сокола. Дальше не менше цікаві руханкові змагання на приладах чи вільноруч, де кожний рух точкують і найменче зігнення руки чи ноги грозить „голем", значить карним пунктом. При тім руховик мусить мати й малу дозу відваги, зручности та орієнтації, щоби вправу якслід виконати і не лише не скрутити карку, але навіть не стратити пунктів. Те все торкається і інших змагів, як бокс, шерм, дужання, підношення тягарів, плавання, веслярство, совгарство і ін. не говорячи вже про автомобілізм, летунство, літання на ширяках, які у нас ще в пеленках або зовсім ще не рухані, бо нема найменшого зацікавлення в тім напрямі.

Можливо, що відносини поправляться і за кілька літ піде до кращого. Дай Боже, щоб лиш якнаскорше!

В. С.

Спортові висліди.

ТУРНІР ЧОТИРЬОХ НАЙКРАЩИХ ДРУЖИН ЛЬВОВА

УКРАЇНА — ГАСМОНЕЯ 0:0.

Україна виступила до цього метчу, який так як і три інші турнірові метчі відбувався 2x25хв, в такому складі: Ґнура, Міклош II., Скоцень I., Майхер, Каратницький, Данів, Кузьмів, Романець, Скоцень II., Тиколіс, Богурат.

Як бачимо наша дружина виступила в сильно експериментальному складі, щоб випробувати грачів, які на весну малиб заняти місце в першій дружині. Проба не випала найгірше, бо молодняк виявив багато прикмет фульболістів, але всі ще мусять чимало попрацювати над собою, зокрема над фізичною кондицією, бо юніори України недужають на ту саму недугу, що їх старші товариші: поганий старт.

Метч з Гасмонею покінчився ремісовим вислідом, хоч наша дружина мала чимало нагод виграти. Та ансемічний напад не вмів здобутися на стріл.

Тому, що цей метч не дав ворітного висліду, після змагань відбулося льосування, хто має грати як переможець. Жереб випав для України нещасливо і Гасмонея вийшла переможцем.

Погонь — Чорні 3:1 (2:1).

Погонь заграла дуже добре, хоч трохи ноншалянтсько. При більшій агресивности могла вона виграти ще вище. Чорні тільки в перших хвилинах були грізним противником і з випаду Жильцова здобувають перші й одинокі ворота. З черги переважає Погонь, яка теж добуває двоє воріт зі стрілу Матіяса й одні ворота з ефектовного стрілу Цімера.

ЧОРНІ — УКРАЇНА 2:0 (1:0).

Україна мусіла програти, бо молодий склад нашої дружини не міг собі рішуче дати ради з розмірно сильним складом Чорних. Та і в цьому метчу могла наша дружина стрілити бодай одні ворота, щож коли рутиновані змагуни Скоцень II. і Богурат випацьовували догідні позиції, що їх молоді непасники фатально запропащували.

Нова лінія помочі Майхер, Каратницький і Данів не випала блискуче, одначе має на своє оправдання довшу перерву у грі. Оба „проломісто" потребують доброго тренінґу і відповідної змагової рутини.

На стороні дебютував амбітний Міклош II., який має навіть незлі викопи, йде гостро на мяч, але тактично недомагає.

Найкраще списався воротар Дипьо. Цей метч грала наша дружина в дещо зміненому складі, бо на воротах заграв Дипьо, в залозі замісць Скоценя Романець, на лівім лучнику Кульчицький і на правім лучнику Зубач, якого відтак заступив Тихоліс.

Спершу кілька наступів переводить Україна, але її напад знову марнує догідні позиції. Відтак переважають Чорні, які добувають зі стрілів Адамовича і Немца.

Погонь — Гасмонея 1:0 (0:0)

Гасмонея ставила Погоні дуже сильний опір і не багато бракувало, щоб цей метч скінчився ремісом. Щойно у другій половині Погонь здобула несподівано голя з припадкової пентри Майовського.

Турнір виграла Погонь. Друге місце заняла Гасмонея, третє Чорні. Україна, яка виставила до турніру найслабшу дружину, заняла останнє місце.

Невдача боксерів України.

ЧОРНІ — УКРАЇНА 10:6.

Вислід кривдить Україну, бо він повинен бути ремісовий. На ремісовий вислід заслужив до деякої міри Рудницький і Ошудляк, одначе обі ці стрічі пунктовий суддя признав як програну українських змагунів. Найбільше розчарував цим разом Кіт (У), який зовсім непотрібно почав фавлювати противника і дістав за те три упімнення, рівнозначні з програною. Окрема згадка належиться Пашинові, який уже у другім метчу з черги примушує противника до здачі. Пашин наступав з тяжким темпераментом і обкладав противника такою серією нагальних ударів, що просто не дав противникові змоги спамятатись. Та при своїх ефективних наступах Пашин зовсім забував про криття й за ... готов колись зовсім непотрібно попектися. Левкович виграв високо на пункти, масакруючи просто свого противника, який був фізично сильніший і тільки тому мабуть не скінчив на дошках.

Помірко застосував фатальну тактику і придержувався увесь час оборонної постави, забуваючи, що його найбільшим атутом і сила і видержливість. Якби був відважився заатакувати гостріше противника, то вислід міг бути інший. Інша річ, що Адамкув був фізично кращий технічно.

Технічні висліди такі:

Вага мухи: Тільо випунктував Мишука (Ч).

Вага когута: Кіт (У) дістав три упімнення і вже в першій рунді програв через дискваліфікацію з Федорчуком (Ч).

Вага перо: Рудницький (У) програв несподівано на пункти з Тушкевичем (Ч).

Легка вага: Ошудляк по дуже завзятій боротьбі програв на пункти з Вечорковським (Ч).

Півсередня вага: Лейбюк (У) не хоче віддати Шпрунґові (Ч), не зважаючи на гнітучу перевагу того останнього і в першій рунді по сильній серії Шпрунґа програв к-о.

Середня вага: Левкович виграє з Воздуком (Ч), якого всі три рунди сильно „обробляв".

Півважка вага: Пашин у першій рунді кількома нагальними серіями посилає на дошки Ковальчука (Ч), який „мав досить" і піддався.

Важка вага: Помірко програв на пункти з Адамовим (Ч).

Суддювали в рінгу п. Бурек, на пункти п. Найберг. Публики більше як 1.000.

УСПІХИ ДОВБУША.

Черновецький Довбуш, який у минулім сезоні грав д. слабо, поправив тепер свою форму й осягнув у мистецьких грах кілька дуже гарних успіхів:

Довбуш — Чагліул (Пятра Нямц) 1:1

Довбуш — Ян (Радівці) 8:1.

Довбуш — Венус (Ботушани) 4:1.

Якщо Довбуш виграє у весняній рунді всі метчі, або його противники потратять пункти, тоді Довбуш зможе ще здобути мистецтво дивізії „Ц".

ІНШІ ФУТБОЛЬНІ ВИСЛІДИ.

КРАКІВ. **АКС — Краковія 7:0 (2:0).** Несподівано висока перемога АКС-у в товариськім метчу „за моральне мистецтво Польщі". Краковія виступила в ослабленому складі.

ЛОДЗЬ. **ВКС — ЛКС 3:1.** Товариський метч, що його несподівано програли лігoвці.

ГАМБУРҐ. **Німеччина — Швеція 5:0,** метч за мистецтво світа.

БУЕНОС АЙРЕС. **Аргентина — Уругвай 5:1.**

ГАКІВКА

КАТОВИЦІ. **Краковія — Домб 3:1 (1:0 1:0 1:1).** Перший у Польщі гаківковий метч відбувся на штучнім леді в Катовицях.

Краковія — Домб 2:0 (0:0 1:0 1:0). Відплатний метч також приніс перемогу Краковії.

ПРАГА. **Чехословаччина — БКЕ (Будапешт) 8:3 (5:0 0:0 2:3)**

БЕРЛІН. **Спарта (Прага) — БСЦ 2:2 (1:1 1:0 0:1).**

Корисна і важна праця.

II. Бранжевий Курс Союзу Українських Купців у Львові.

Союз Українських Купців, як станова організація, має на меті оборону інтересів своїх членів. Його статут допускає позатим широку діяльність на всіх ділянках фахового й освітнього життя. В ділянці фахово-освітнього життя веде СУК м. і. акцію дошколювання своїх членів, уладжуючи для них низку викладів та курсів.

В цьому році зорганізував СУК уже два бранжеві курси, яких завданням було заціказити кандидатів купецького звання усіми актуальними бранжами й уможливити їм вибір бранжі. Зновуж тим, що вже є купцями, дають ці курси змогу дошколити себе у всьому, що звязане з торговлею.

Перший курс відбувся в січні ц. р. Тревав він тиждень і на ньому було поверх 50 учасників. У мин. суботу закінчився другий курс. Був він уже двотижневий, число його учасників **переступило 70 осіб.**

Хід II. Бранжевого Курсу був ось-такий: У понеділок 8. ц. м. відбулося святочне відкриття курсу в домівці СУК. По привітаннях дир. Скопляка, дир. Ковалиська, управителя курсу проф. Котовича і секр. Конюха відбулася товариська гутірка.

Курс почав свою працю чергового дня в год. 8. рано у приміщенні української купецької гімназії Т-ва „Рідна Школа" у Львові. Програму викладів можна поділити на дві частини. Перша — це теоретичні предмети, як: організація і техніка торговлі, штука продажу, книговодство, купецькі рахунки, товарознавство, купецьке діловодство, правні і скарбові інформації і реклама. В другу частину ввійшли виклади фахівців з важніших ділянок торговлі. Викладачами на курсі були професори купецької гімназії з дир. Ковалиськом на чолі і наші купецькі фахівці, купці та промисловці.

Виклади відбувалися двічі денно. Курсанти вислухали **поверх 90 годин викладів** і відбули низку **прогульок** по українських промислових і культурно-освітніх станицях.

На курс зголосилося поверх 140 осіб. З огляду на технічні труднощі принято тільки 75 осіб, з чого скінчило його 69 осіб.

Учасниками курсу були дійсні купці і кандидати купецького звання, що зіхалися з усіх сторін нашого краю. І так зі Львова було 16 осіб (здебільша молоді купці), з Волині — 5, з Лемківщини — 2. Решта учасників походила з інших, майже всіх повітів Галичини.

В суботу 20. ц. м. відбулося святочне закриття курсу. Рано в год. 7.30 відправив о. Мирослав Харина Службу Божу у Волоській церкві і виголосив коротку проповідь на тему купецької етики. Головне свято відбулося в год. 19. у викладовій салі купецької гімназії. По промовах дир. Ковалиська, дир. Скопляка, проф. Котовича і п. Чайківського від курсантів учасники дістали свідоцтва. В год. 21. відбулась у домівці СУК спільна вечеря, підчас якої виголошено низку принагідних промов (дир. Скопляк, ред. Несторович і дехто з курсантів). Доривочний хор з курсантів відспівав кілька пісень. Спільна гутірка після вечері затіснила взаємини між курсантами, присутніми купцями і викладачами. Відспіванням національного гимну закінчилось це домашне свято українського купецтва.

Управителем курсу був **проф. Котович.** Протекторат над курсом обняла Головна Рада СУК у Львові, педаґоґічний нагляд над курсом мала українська купецька ґімназія Т-ва „Рідна Школа" у Львові з її директором А. Ковалиськом на чолі. Вагу цього роду курсів признали самі його учасники в анкетних листках, які їм доручено, і в численних стихійних оваціях, улаштованих ними в честь організаторів і провідників II. Курсу.

К—вич.

Свято ощадности Пром-Банку.

Торговельно-Промисловий Банк, одна з найрухливіших наших господарських установ у Львові, веде, як відомо, широко закроєну акцію збирання дрібних ощадностей. Для зактивізування цієї цінної праці, що засилює наш господарський орґанізм капіталом із дрібних лепт, зібраних серед найширших мас, уладив Пром-Банк учора перед полуднем „внутрішне свято збирачів і щадників".

Шкода, що на цю імпрезу не підшукали більшої салі, а то публика щільно виповнила домівку „Української Бесіди" разом із передпокоєм, відкіля важко було слідкувати за програмою. На перших місцях засіли: Преосв. Кир Іван, о. прелат Куницький і представники УПР та культурних і господарських установ Львова.

Дир. **Я. Скопляк** повитав присутніх і підкреслив висліди дотеперішньої ощадностевої акції Пром-Банку. Хор „Бандурист" відспівав „На прю". Опісля п. **Фіголь** виголосив знаменито опрацьований реферат про вагу ощадности. Миле враження зробила деклямація 6-літньої дівчинки на ощадностеві теми та дотепно зложений діяльоґ, що доказував вагу ощадности.

Головною точкою програми була **роздача нагород,** передовсім збирачам ощадностей та прихильникам ощадностевої акції: 19 осіб дістало почесні грамоти, 39 — піонірські посвідки, 110 — „вічні олівці" з відповідним написом.

Хор „Бандурист" відспівав „Кріпись, народе", опісля національним гимном закінчено свято.

Слід зазначити, що дуже численну участь у святі взяло львівське робітництво. Ощадностева акція рухливого Пром-Банку саме й цінна тим, що ввійшла вона в гущу народньої маси, в якій здобула теж чимало ентузіястів, які не тільки самі щадять, але і пропаґують ощадність у свому середовищі та складають кадри збирачів.

г.

Загально-студентська аннета в економічних справах.

В неділю 21. ц. м. відбулась заходом студентів високих торговельних шкіл у Львові, обєднаних у **„Торговельнику"**, загально-студентська анкета. Замітна вона тим, що українське студентство вперше рішило піддати ширшій дискусії нашу економічну дійсність і розвоєві можливости української торговлі та промислу.

В 3. год. попол. мала саля Муз. Т-ва ім. Лисенка битком заповнилася студентами і студентками. Анкету отворив голова кооп. „Торговельник" **п. К. Білинський**. До проводу покликали присутні п. **Стиранку**. Секретарювала п. **Козаківна.**

З рефератами виступили пп. **Ільницький** і **Локуш**. Перший підійшов до нашої національної економіки дуже загально, стараючись усе наломити до престіжевих (що так скажемо) ідеалів нації. Другий референт поставив справу в площині реальнішій, розглядаючи низку конкретних питань з нашої господарської сучасности.

В широкій дискусії, яка відтак розгорнулась, забирали голос студенти: Поліщук, Жирик, Томків, Кливак, Скальський, Білинський, Татомир і Пріщак. З гостей говорив ред. **В. Несторович**. Після останнього слова обох референтів анкета, яка стояла на доброму рівні, закінчилась по 3½ годинах. Булоб бажано, щоб „Торговельник" продовжав свою корисну діяльність також і у формі таких анкет, які дають можливість зорієнтувати студентство й інших факультетів у такій дуже важливій ділянці нашого національного життя, якою є ділянка господарська.

Подяка.

Високоповажаному Панові Д-РОВІ МАРКІЯНОВІ ДЗЕРОВИЧЕВІ, Львів, ул. Коперника 3 за поставлену, влучну діягнозу та щиру пораду до негайної важкої операції, завдяки чому вдалося врятувати життя дружини, за асисту при операції, а потім за дбайливу, совісну і майже безкорисну опіку в часі перебування в санаторії і дома.

За це все складають найщирішу подяку

А. і Ю. ГЛУШЕВСЬКІ.

З польських справ.

ЗІЗД ПЕОВЯКІВ У ВИЛЬНІ.

Минулої неділі відбувся у Вильні зізд б. членів П. О. В. (Польської Орґанізації Військової). Орґанізатори цього зізду — пише виленське „Слово" — задумували заманіфестувати у Вильні опозиційні настрої до О. З. Н., полк. Коца і „Звйонзку Млодей Польскі". Одначе по відправі старшини леґіоністів і пеовяків у президії ради міністрів і промові марш. Сьміґлого-Ридза, який висунув гасло: „Ні, зі соціялістами, ні з ендеками!" — дійшло до злагіднення настроїв. Зізд у Вильні виявив, що П. О. В. піддалася під прикази марш. Сьміґлого-Ридза. По богослуженні в катедрі, посвяченні 10-ох прапорів та зложенні вінця на мавзолею, де зложено серце марш. Пілсудського, голова П. О. В. мін. Косьцялковський виголосив промову до учасників зізду, закликаючи їх до послуху марш. Сьміґлому. З черги учасники зізду вислухали короткої промови марш. Сьміґлого-Ридза в радіо, трансмітованої з Варшави, який візвав усіх пеовяків підпорядкуватись великій ідеї — спільного добра Польщі. Найбільшим багацтвом, що його мають здобути всі поляки, є правова Польща з громадянством, що вміє підпорядкувати свої особисті інтереси — спільному інтересові Польщі. Любов батьківщини — це диктатор Польщі. Опісля зізд приняв декларацію того змісту, що квітневу конституцію вважає тестаментом марш. Пілсудського, на основі якого мусить спиратися лад у Польщі. Зізд висловився проти тоталізму і за орґанізацією громадянства на основі декларації полк. Коца. У цьому зізді взяв теж участь полк. Коц, ген. Токажевський та інші.

НАРАДИ ПОЛЬСЬКИХ ЖІНОК У ЛЬВОВІ.

Заходом комітету польок при секретаріяті порозуміння польських суспільних орґанізацій відбулися минулої неділі у Львові наради польок, при участи делеґаток орґанізацій зі Сх. Галичини. По рефератах предсідниця Е. Полякова відчитала низку резолюцій. Перша взиває всі польки до активної участи і солідарної праці над обороною та поширенням польського стану посідання на полудневосхідних окраїнах. Друга стверджує обовязок польки взяти участь у боротьбі за польщину окраїн. Третя взиває всі матері-польки, щоби виховували свої діти в римо-католицькій вірі та виховували свої діти до реальної праці. Вкінці чергові резолюції пригадують, що через руки жінок перепливає значна частина національного майна і вони мають великий вплив на здійснення гасла „свій до свого".

НАРАДА ҐЕН. ТОКАЖЕВСЬКОГО З ПОЛК. КОЦОМ.

Перед кількома днями ген. Токажевського візвано на нараду до марш. Сьміґлого-Ридза. В четвер 18. ц. м. ген. Токажевський і пос. Войцеховський відбув нараду з полк. Коцом. Темою нарад було узгіднення становища леґітимістів і пеовяків з Галичини до О. З. Н.

ПЕРЕРВА У ПРОЦЕСІ СТАЖИНСЬКОГО ПРОТИ СТУДНІЦЬКОГО.

Сензаційний процес Стажинського проти Студніцького перервали в пятницю 20. до 29. листопада ц. р. тому, що обв. Студніцький занедужав. Оборона обв. В. Студніцького підготовляє нові сензаційні матеріяли проти Стажинського.

МІН. ҐРАБОВСЬКИЙ ВНІС АКТ ОБВИНУВАЧЕННЯ ПРОТИ АДВ. ШУМАНСЬКОГО.

До одного з городських судів у Варшаві надійшов акт обвинувачення, що його вніс мін

Грабовський проти адв. Шуманського, який боронить тепер обв. В. Студніцького. Міністр справедливости почувся ображеним змістом листа, що його вислав варшавський адвокат В. Шуманський до мін. Грабовського з критикою його діяльности як міністра.

Це буде один з найбільше сензаційних процесів.

НОВІ ЗАКОНОПРОЄКТИ.

В четвер 18. ц. м. відбулося засідання послів і сенаторів групи рільників, які рішили внести до сойму законопроєкти про: 1) неподільність селянських господарств, 2) віддовження селянства, 3) управильнення селянських гіпотек, 4) зміну закону про хліборобські палати, 5) управильнення справ подвійного оподаткування акційних спілок та зміну доходового податку.

ПОЛЯКИ БАЖАЮТЬ „ЗГІДЛИВОЇ" СПІВПРАЦІ.

Заходом „Звйонзку Леґіоністів" у салі „Ресурси Обивательской" у Варшаві майор Л. Доманя виголосив реферат про українські справи в Польщі. Референт доказував, що поляки на „кресах" бажають згідливого співжиття з українцями, які мають усі можливости розвивати свою культуру в Польщі, але мусять бути безоглядно льояльні. На рефераті був присутній і ґен. Токажевський

—o—

Хто такий Бондаренко?

Бондаренко, арештований ледви місяць по призначенні на становище голови уряду Совітської України є характеристичним витвором большевицької революції. Ніхто не знає, відкіля він походить, бо він почав свою карієру як „безпризорна" дитина без родини і без даху, яких сотні тисяч ходили по Україні. Бондаренко перебув долю беззахисних дітей у віці 12—18 років, потім вступив до Комсомолу. Недостача освіти перешкодила йому робити карієру і він довший час був на нижчих посадах. Лише в 1930. р., себто по 8-ох роках упертої праці, осягає він становище голови пропаґандивного відділу в Єлисаветі (теперішній Кіров), маленькому провінціяльному місті, що не дає йому надій на карієру. 1934 року Сталін починає своє „чищення": одного за одним висилають визначніших українських комуністів на Сибір, або просто „ліквідують" у льохах чрезвичайки. Розуміючи, що з чисто українським прізвищем йому на Україні не втриматися, Бондаренко переноситься на Кавказ, де обіймає становище шефа пропаґанди в Баку. Його діяльність полягає на Кавказі головно у викритті ріжних „змов" проти Сталіна, і завдяки ньому багато кавказьких комуністів арештовано, а то й „ліквідовано". Тому, що Сталін пильно приглядається до всіх кавказьких справ, він не міг поминути без уваги діяльність Бондаренка, і цим пояснюється несподіване призначення молодого пропаґандиста-чекіста на найвище становище на Україні. Що було причиною його ще більш несподіваного упадку, про те нема ще ніяких вісток та мабуть і не буде. (Офінор)

—o—

ПОГРОМ ДУХОВЕНСТВА В СССР.

Як стверджують совітські статистики, до половини 1936 року розстріляли, замучили й заслали на Сибір 42.800 священників. 1917. р. було в Росії 810 католицьких священників і 8 єпископів — з них залишилося 10; з 200 протестантських пасторів залишилося 4-ох. 1936. року арештували 800 священників, з них 102-ох розстріляли. (КАП).

В ЧЕРВОНІЙ ЕСПАНІЇ.

Як обчислюють у Ватикані, за час громадянської війни червоні розстріляли 16.057-ох священників, 11 єпископів.

—o—

ГІТЛЕР ПРО КОЛЬОНІЇ.

На партійних зборах у Авґсбурґу виголосив Гітлер промову, в якій торкнувся виховання молоді, опісля перейшов до справи кольоній. „Світ не хоче — сказав він — розглянути цього питання, та це йому не вдасться. Прийде день, що світ мусітиме розглянути наші домагання. Найважча підготовча праця вже за нами. Як ціла партія і нація стоїть за своїм проводом, той провід, опираючися на 68-міліоновому народі, а як треба то й на збройній силі, зуміє успішно обоборонити інтереси народу."

З відчитової салі.

„ЕТИКА І ПОЛІТИКА".

У циклю т. зв. академічних вечорів, зорганізованих Духовною Академією, в неділю 21. ц. м. в год. 6. попол. виголосив на „Українській Бесіді" відчит **д-р Іван Копач** на тему „Етика і політика". Доказом великого зацікавлення відчитом була вщерть виповнена саля, при чому слухачі були старі й молоді, цілий гурт відомих громадян та дуже багато студентської молоді.

Референт, досвідчений знаменитий педагог, який зберіг чималий темперамент у формах вислову та жвавість думки, вміє промовляти до публики, вміє казати дуже популярно про строго наукові речі, та без труду переходити до міркувань, які вимагають слухача з певним науковим балястом і теоретичною підготовою. Добре сталося, що референт — поруч із зарахованням до „політиків" (анер політікус, гомо політікус) найширші кола сірих громадян, одночасно цитував фільософів і згадував про теорії політиків, з чого слухачі мусіли зрозуміти, що політика, це таки окрема ділянка фахового знання, повязаного з цілою низкою наук.

Згаданий вже ораторський темперамент д-ра І. Копача має свої добрі і кепські сторінки: кепською є та сторінка, що промовець так „заганяється", що відбігає від сутньої теми і протягає час, якого потім не стає йому для мериторичних міркувань. Мериторично прелеґент оперся головно на теорії політики Плятона, як науки про державу, — потім на поглядах Макіявелія та Паульсена, роблючи з них немов представників двох протилежних світів. Може недобре сталося, що прелеґент надто багато відчитував друкованого тексту, бо це томить відчитову публику, але уважний слухач мав чимало матеріялу довідатися цікавих та оригінальних поглядів того німецького фільософа. Інша річ, що від часів Паульсена світ пішов уже далеко вперед і підхід до ріжних справ буває інший.

У дискусії забрав голос ред. **І. Кедрин**, який вказував на еволюцію самого поняття політика, зазначуючи тісний звязок того поняття з поняттям ідея, концепція і тактика. Вказав на цілий ряд державних діячів, які інакше формулювали дефініцію політики та стали основоположниками її нинішнього розуміння і в теорії і в практиці.

Якийсь молодий чоловік дозволив собі на непристойний вискок у дискусії під адресою ш. прелеґента, який не тільки своїм віком, але й широкою ерудицією, громадським вичуванням справ, активністю і прикметами характеру заслугує безумовно на велику пошану і признання.

По широкому світі.

Італія вибудувала 3 нові підводні човна.

В Америці 600 страйкарів атакувало фабрику самоходових опон; губернатор стейту Огайо змобілізував 2.000 членів національної ґвардії.

У французькій місцевости Віллємонбль під Парижем поліція викрила великий склад ґранатів, амуніції та зброї.

У 40 італійських містах відбулись учора маніфестації за господарською самовистарчальністю.

Британські воєнні кораблі притримали британський пароплав та сконфіскували транспорт зброї з Одеси до Валенсії.

Мадярський премієр та міністр закордонних справ виїхали до Берліна.

В американському міністерстві внутрішніх справ викрили інсталяцію до підслухування розмов та до записування їх на ґрамофонових кружках. Підозрівають у цьому ҐПУ, яке так само підслухувало розмови Керенського.

—o—

КОМУНІСТИЧНІ ПОГОЛОСКИ ПРО МОБІЛІЗАЦІЮ В ПОРТУҐАЛІЇ.

Комуністичний паризький щоденник „Юманіте" подає — буцімто на основі вісток з добрих джерел — що портуґальський уряд перевів таємну мобілізацію, розсилаючи обіжник старшинам резерви і леґіонерам.

—o—

ПОВОРОТ ЛЬОРДА ГАЛІФАКСА.

Льорд Галіфакс виїхав учора в год. 21. „норд-експресом" до Брюселі, відтіля — до Англії.

НОВИНКИ.

— **Загальні Збори Львівської Палати Адвокатів** відбудуться в суботу 27. листопада ц. р. в годині 4. пополудні в салі „Сокола Мацєжи" у Львові при вулиці Сокола. Приявність всіх адвокатів членів Палати обовязкова.

— **Кошицька радіостація** надасть 25. ц. м. від год. 18.10 концерт молодої піяністки Дуткіиної-Туркиннякової, яка представиться слухачам вязанкою народніх пісень і популярних мельодій.

— **Пасажирський рух на лісних залізничках.** У станиславівському воєвідському уряді відбулася конферниція у справі урухомлення пасажирського руху в зимовому сезоні на лісних залізничках у Східніх Карпатах. На конференції обговорено справу розкладів їзди, складу залізничих таборів та продовження шляхів до залізничих стацій нормальних ліній в Надвірній та Ворохті. Устійнено теж речинці пасажирського руху (половина грудня) і висоту оплат. На лісній залізничці **Брошнів-Осмолода** табор для перевозу осіб складається з воза для 15 осіб, двох вагонів по 30 місць і двох моторових дрезин на 5 осіб кожна. Кошт переїзду 3.40 зол. в одну сторону, для туристів половина. На залізничці **Вигода-Свіча** пасажирський рух відбуватиметься тільки двома моторовими дрезинами на 20 і на 6 осіб. Кошт переїзду 14 сот. від особи на один кільометер. Рух буде отворений 15. грудня. — На залізниці **Ворохта-Форещенка**, якої рух буде отворений 19. грудня, на перевозовий табор припадає критий віз на 35 осіб і моторова дрезина на 6 осіб, а пізніше моторова дрезина на 20 осіб. Справу продовження залізнички до стації у Ворохті покищо відложено. Вкінці рішено пустити в рух лісну залізничку Надвірна-Рафайлова з неозначеним покищо пасажирським табором.

— **Людовий дім** посвячено в Загірю сокільницької громади пов. Львів. У посвяченні взяли участь і виголосили промови повітовий віцестароста Дембовський, від військовости кпт. Хендзінський і шкільний інспектор Дулембовський. В домі буде покищо приміщена школа.

— **Новий костел.** В Германовичах пов. Перемишль посвячено нововибудований костел. Посвячення доконав кс. біскуп д-р Томака в приявності плк. Бокшаніна і делеґата староства Білоґана. Костел вибудовано при помочі польських організацій.

— **Максимальні ціни мяса в Перемишлі** устійнило місцеве повітове староство. Одно кільо волового мяса на основі нового цінника коштуватиме 75 с., вепрового 1.40 зол., солонини 1.50 зол. Обнижено теж ціни вуджених.

— **Червінка.** В селі Труханові пов. Стрий ширить ся червінка. Досі було 8 випадків занедужання, з того два смертні. В Бабиній Горі пов. Долина в хаті одного господаря померли одного дня на червінку чотири особи, а саме мати і троє дітей.

— **Хто виграв на льотерії?** В нинішнім тяганні Держ. Кляс. Льотерії впали такі більші виграні: 15.000 зол. на ч. 43826. 5.000 зол. на ч. 80147. 2,000 зол. на ч. 84198. 1.000 зол. на ч. 18089 121833 184020. 500 зол. на ч. 7545 101477 164368 173457. 400 зол. на ч. 23979 29281 27213 58015 67181 120019 174056. 250 зол. на ч. 174 1634 30608 41889 42520 60640 83152 117440 149209 160716 162237 164845.

— **Арештували вуличних грабіжників.** Поліція зліквідувала у Львові спілку грабіжників, що виривали жінкам на вулицях ручні торбинки. В останніх часах було аж 10 таких випадків. Арештовано Вол. Левицького, Катарину Секулу, Станислава Братуша та Отона Піца. Арештовані призналися до вини і зізнали, що зрабовані гроші ділили між себе. Герша Розенберга із Збіжевої площі, що купував у них зрабовані торбинки, арештовано також.

— **Відгомін людового страйку.** У звязку з рільним страйком, який зорґанізувала у Свидниці яворівського повіту польська людова партія, арештовано 29. серпня ц. р. місцевого її голову Стефана Лехоцінського. Коли поліціянт вів арештованого на постерунок, зібралася на дорозі юрба народу, між нею Михайло Ляля, який закликав людей хапати за вили, мотики і т. п. та відбити його. Лялю арештовано і потягнено до судової

відповідальности. Перемиський окружний суд на виїздній сесії в Краківці засудив Ляля на півтора року вязниці.

— **Львівська хроніка.** При вул. Папенській застрілився ем. державний урядовець Болеслав Перуцький, що провів чотири роки в заведенні для божевільних. — В домі при вул. Бочковського ч. 15 трилітній синок Н. Антоша впав із бальокну першого поверху і тяжко потовкся.— Під замітом крадежі у Ставропігії арештували Льва Ткачука (Старий Ринок 5) — Шимон Фукс зголосив поліції, що його жінка разом зі своїм братом Райхером зранила його сокирою в голову.

— **Присуд на фальшівників монет.** В окружнім суді у Львові скінчився процес, що вівся довший час перед трибуналом присяжних суддів проти спілки фальшівників срібних монет, які пускали в повітах львівському, бобрецькому, жовківському, равському, городецькому, рудецькому та мостиському. Розправа скінчилася присудом, яким засуджено обв. Чорнія на 7 літ, Фр. і Івана Мановського по 5 літ, Фріца, Добиняка і Литвинову по 2 роки та Литвина на 8 місяців, відбираючи усім громадянські права на 10 літ. Двох обвинувачених увільнили.

— **Присуд на комуністів.** В Білостоці скінчився великий судовий процес проти 20 обвинувачених у комуністичній діяльности. 16 обвинувачених це жиди, між ними три жидівки. Всіх засудили на кари вязниці від 2 до 12 літ. Найвищі кари (по 12 літ) дістали Валентина Найдус і Ґеня Каплан.

— **Краєва хроніка.** На залізничому шляху Озірна-Зборів знайшли тяжко раненого мужчину у віці коло 30 літ із розторощеною головою Його відставили в непритомному стані до золочівського шпиталю, де він помер. Правдоподібно це випадок самогубства. — В Сяні втопився Антін Скубиш з Бахорця коло Дубецька, що вертався підхмелений з весілля з Руського Села. — В Мостиськах 53-літній урядовець Мартин Зґжебни скінчив самогубством, підрізавши собі бритвою горло.

— **Самогубство блудодія.** Начальник почтового уряду в Кремянці Садовський застрілився зі страху перед судовою відповідальністю. Йому грозила кара за неморальні вчинки з молодими дівчатами.

— **Жебрак дістав міліонову спадщину.** Один жебрак у Ковні, дуже популярний з огляду на свій вік 104 літ, одержав фантастичну спадщину у висоті міліона фунтів штерлінгів. Маєток лишив його син, що збогатився, працюючи в британських кольоніях. Покійний міліонер ніяк не міг знайти родичів, яких лишив ще малим хлопцем.

— **Під колесами паровозу.** На залізничому переїзді в Пабяніцах під Лодзею наїхав паровіз на сільську фіру з 5 особами, між ними трьома жінками. Три з них погибли на місці, жахливо змасакровані, дві інші померли у шпиталі. Катастрофа сталася серед темряви, при чому переїзд був без охорони.

— **Большевики винищують духовенство.** Як довідується льондонська преса, совітська влада засудила на смерть казанського митрополита Кирила за „релігійну пропаганду". Переслідування духовенства приняло в Совітах останніми часами великі розміри. Винищують останки православної єрархії (католицьку вже знищено). Недавно засуджено на смерть епископів з Орла і Минська та низку священників з Петрозаводська, тепер наспіли вістки про численні арештування священників в Оренбурзі, Уфі, Казані та Омську.

— **Ріжні вістки.** В Андалюзії склалася жахлива залізнича катастрофа, в якій згинуло 40 осіб і 150 покалічилось. — В каналі Ля Манш затонув італійський корабель „Бо Каліо" наслідком вибуху пекольної машини. 31 розбитків урятувалось.

— **Ревеляційна новина!** Спомини соловецького засланця, одного з найчільніших сучасних білоруських діячів та письменників, Фр. Аляхновіч: **7 ЛІТ НА СОЛОВКАХ.** Ця книжка — це черговий документ траґічного розчарування людини, що вірила у большевиків. — Мистецька окладинка арт.-мал. С. Гординського. — Книжка прикрашена портретом автора та оригінальною знимкою із заслання. — Ціна книжки зол. 1.20, почт. пересилка 30 сот. — Замовляти у Видавництві „Діло", Львів, Ринок 10. або у всіх книгарнях краю.

—o—

На допомогу студентству.

Виказ дальших жертв на допомогу українському студентству, зложених від дня 7. до 12. листопада ц. р.

Краєвий Комітет Допомоги Українському Студентству у Львові подає до відома, що на конта Комітету в Пром-банку (ч. 140) і в Центробанку (ч. 13060) наспіли від дня 7. до 12. листопада ц. р. такі жертви на допомогу українському студентству в зол.: Одноразові датки: Український Кооперативний Банк Тернопіль (збірки) 324.50, Кооп. Союз Сокаль (зам. вінка на могилу бл. п. М. Корчинського) 20; д-р М. Дзерович, Львів 25; Вибранець Теодор, Сокаль 5. І. Луцейко, Любича Королівська 5; Ільницька Наталія, Надвірна 2; Когуревич Надія, Горошова 5; Колесник Іван, Млитин 3; А. Мировичева, Дуба п. Рожнітів 3; о. Карський Іван, Глідно 3; Мацех Володимир, Сівка 2; Кулинич Михайло, Вовчухи 1; о. Вірчак Василь, Роздол 5; Гучківський Анатоль, Тернопіль 2; Водяний Тома, Яворів 1; д-р Семигиновський Степан, Ходорів 2; Тимяків Марія, Жабє 4; Моровик О., Жабє 2; Шикула Степан, Собетин 5; Довгенко Олександер, Грабів 2; Павлинський Осип, Грусятичі 5; Г. Судомир, Поруби 1; дир. Мурський Осип, Балтів 2; о. Дякон Григорій, Кропивник 2; М. Брикайло, Голинь 1; д-р Салагуб Ілля, Бела 2; Монцібович Зенон, Брошнів 3; лікар Клюфас Всеволод, Залізці 2; Козак Іван, Теребовля 1; м-р Стецура Володимир, Краків 5; о. Лев Михайло, Яжів Старий 3; Ігнат Іван, Львів 2; Скородинський Михайло, Станиславів 2; А. Табінська, Львів 1.50; проф. Костецький Володимир, Станиславів 5; о. Левицький Олександер, Виноград Лісний 2; о. Садовський Петро, Жовтанці 3; Левицька Олімпія, Колодно Вел. 3; о. Заяць Михайло, Урож 6; Красножон Дмитро, Тисьмениця 3; дир. Бобиляк Михайло, Сороки Щирецькі 3; д-р Юревич Анатоль, Ноовиська 5; Киликовська Евгенія, Теребовля 4; Матвійчук Григорій, Щипівці 3; Григорійчук Гаврило, Відинів 1; Павлусевич Анна, Коломия 2; д-р Гілевич Володимир, Золочів 5; Нелипович Евген, Каліш 2; Янович Осип, Делятин 9; Щомісячні датки: д-р Берест Осип, Львів 1; д-р Бурачинський Тит, Львів 2; д-р Чехович Константин, Львів 1; радн. Дрималик, Львів 1; ред. Боднарович Осип, Львів 1; дир. Магаляс, Львів 1; о. ректор Сліпий, Львів 0.50; Монастир ОО. Василіян Львів 2; д-р Шухевич Степан, Львів 2.50; дир Калитяк Іван, Львів 5; д-р Радакевич Володимир, Львів 1. — Разом 18 зол. — Преосв. Кир Іван Бучко, Львів 10; Мартинюк Осип, Львів 10; Романяк Іван, Жулів 2; Кухарук Іван, Підляшша 1; Олексюк Віра, Підляшша 0.50; Солтис Онуфрій, Тернопіль 3; Харчук Евген, Сокаль 1; інж. Михальчишин В., Любачів 3; „Холмщанка" Крилів 1.20; о. Підлишецький Петро, Дорожів 5; о. Волошин Микола, Мокряни 5; П. С. Рудки 5; Дякова Людмила, Немирів 3; Чубатий Павло, Тернопіль 1; Климко Володимир, Львів 2; Гаврилова Теодозія, Воля Якубова 2; Ів. та Ів. Зельські, Влоцлавек 2; Богун Гордій, Волинь 2; Тисовський Микола, Потік 1.50; о. Колтунюк Мирон, Луків 2; Сакаль Осип, Луцьк 5; „Харіє" Львів 5; Бойко Дмитро, Львів 2; Іванина Константин, Ясло 1; Куровицький Іван, Варшава 2; Геринович Іванна, Камянка Стр. 2; Пазарова Іванна, Яворів 5; о. Воскрес Григорій, Корчин 3; Слободян Василь, Опатувек 1; Пилипчук Іван, Волоське 3; д-р Грубський Степан, Рожнітів 3; о. Чубатий Онуфрій, Добриводи 1; Елеонора і Пант. Костюки, Руда Пабяніцька 2.50; Дуляк Гринь, Синевідсько Вижне 1; Рівна Емілія, Відинці 1.50; Юрчишин Ірина, Осмолода 5; дир. Зелемірський Іван, Городок 2; Сай Тадей, лікар Іванів Гор. 2; проф. д-р Раковський Іван, Львів 5; радн. Ворнун Степан, Борщів 5; д-р Томкович Микола, Борщів 5; д-р Шалаута Ярослав, Борщів 2; інж. Караїнський, Борщів 2; дир. Гомотюк Евстахій, Борщів 2; дир. Дуткевич Роман, Борщів 2; дир. Наконечний Василь, Борщів 2; д-р Чировський Володимир, Борщів 2; м-р Романівський Іван, Борщів 2; м-р Дроздовський Ярослав, Борщів 2. — Разом 650.20 зол. Усім жертводавцям Комітет складає щиру подяку.

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

о. Юліян Дзерович: **ПЕДАГОГІКА.** Накладом Греко-Катол. Богословської Академії. Львів 1937. Стор. 240 + VII, ф. 8°.

о. Станислав Гарасовський: **КОРОТКІ КАТЕХИТИЧНІ НАУКИ** на основі проповідей о. Івана Евангелиста Цольнера. Частина перша. Накладом Видавництва ЧСВВ. у Жовкві. Жовква 1937. Стор. 320, ф. 8°.

Д-р Роман Цегельський: **ФІЗИКАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ОСТАННЬОЇ ДОБИ.** Відбитка зі Збірника Мат.-Прир.-Лік. Секції Наук. Тов. ім. Шевченка, том XXXI. Львів 1937. Стор. 25, ф. 8°.

Володимир Мартинець: **ЗАБРОНЗОВУЙМО НАШЕ МИНУЛЕ.** Париж 1937. Стор. 32, ф. 8°.

Степан Шах: **РЕФОРМА ШКІЛЬНИЦТВА** (Погляд на її ціль, прояви й організацію). Перемишль 1937. — Стор. 24. ф. 8°.

Степан Перський: **ЧУДО СВ. НИКОЛАЯ НАД ПОЛОВЧИНОМ,** удраматизована в трьох діях староукраїнська легенда з кінця XII. століття. Накладом і друком В-ва Чина Св. Василія В. у Жовкві. 1937. Ст. 40.

о. Маркіян Марисюк ЧСВВ: **МИТРОПОЛИТ ЙОСИФ ВЕЛЯМИН РУТСЬКИЙ** (В 300-ліття його смерти). Накладом і друком оо. Василіян у Жовкві. 1937. Стор. 58, ф. 16°.

Теодор Курпіта: **НЕБЕСНИЙ ГІСТЬ,** святониколаївська картина для молоді. Львів, „Універсум" 1937. Стор. 16, ф. 16°.

ЖУРНАЛИ.

УКРАЇНСЬКИЙ ФІЛЯТЕЛІСТ, місячник. Відень, р. XIII., вересень-жовтень 1937. Зміст: М. Слобода: Українські державні грошеві ноти. — М. Секретар: Пошта на Західній Україні. — Східна Европа на „Зефіб"-і. — Поклик до збирачів українських марок. — Нові марки. — Дрібні вісти. — Критика і бібліографія. — Пресовий фонд „У. Ф." — Дарові премії. — Оголошення.

SLOVANSKY PREHLED. Praha, říjen 1937. R. XXIX.

—o—

Театри.

Великий Театр:

Вівторок 23. XI. год. 8.15 веч. I. Симф. Концерт Львівської Фільгармонії.

Середа 24. XI. год. 7.30 веч. „Одружіння".

Четвер 25. XI. год. 7.30 веч. „Одруження".

Пятниця 26. XI. год. 7.30 веч. „Одруження".

Театр Ріжнородностей:

Вівторок 23. XI. год. 7.30 „Цей і той".
Середа 24. XI. год. 7.30 „Цей і той".
Четвер 25. XI. год. 7.30 „Цей і той".
Пятниця 26. XI. год. 7.30 „Цей і той".

Український Народний Театр ім. М. Садовського.

ЦОРОХВИК:

23. XI. Гейша.

Вистави в Синяві і Лежайську в для цуємо з причин від нас незалежних. Пошукуємо тенорів.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

ЛЬВІВ-ЛЕВАНДІВКА:

23. XI. Під кураторією.
24. XI. Орленя.
25. XI. Ніч під Івана Купала.
26. XI. Довбуш.

КІНА.

АПОЛЬО: „Елегантний світ" муз. комедія із Верн. Бакстером.

АТЛЯНТИК: „Останній поїзд із обложеного міста".

ВАНДА: „Прокажена", „Ординат Міхоровський".

ҐРАЖИНА: „Ти, що в Гострій світиш Брам.".

ЕВРОПА: „Король і хористка".

КАСІНО: „Коли цвитуть бози".

КОПЕРНИК: „Знахор" на осн. повісти Доленґи-Мостовича.

МАРУСЕНЬКА: „Дикі стежки", „Вся жіноча правда" (Лілі Понс).

МЕТРО: „Ромео і Джулієта" з Нормою Ширер.

МІРАЖ: „Пасажирка зайцем" із Ширлі Темпль.

МУЗА: „Рожа" на осн. Жеромського.

ПАКС: „Чорний граф", Пат і Паташон.

ПАЛЯС: „Йошівара".

РАЙ: „Аллагів город" із Марл. Дітріх у природних барвах.

РІЯЛЬТО: „Зустрілись у Парижі".

СВІТ: „Криваві перли" і „Спокусниця".

СТИЛЕВЕ: „Після бурі" і ревія.

ТОН: „У сітях розвідки".

УТІХА: „Робінзон Крузо" і ревія.

ХИМЕРА: „Парамата".

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська 5).
„Острови Сунда".

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Вівторок, 23. листопада 1937.

БЕРЛІН 20.00 Вечірній гомін, 21.00 Військові марші; БІЛГОРОД 22.15 Нар. пісні; БУДАПЕШТ 13.40 Форт., 17.00 Концерт оп. орх., 18.30 Скрипка, 19.30, 20.00 Нар. пісні, циг. орх., ВІДЕНЬ 15.15 Для дітей, 17.35 Клявесин, 18.35 Відчит про Персію, 19.40, 20.00 Вес. музикалія, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.00 Смичк. квартет, КОШИЦІ 18.00 П. Тарканія: Тичівські лани, МІЛЯНО 17.15 Сопран, скрипка, 20.20 Розр. музика, ПРАГА 17.30 Шопенівський концерт, 20.55 Концерт, форт., РАДІО ПАРІ 21.15, 22.00 Камер. музика, 22.30, 23.00 Театр Уяви „Лє ом" песа Віляра, РИМ 17.15 Форт., 19.20 Розр. музика, 21.00, 22.00, 23.00 Андрій Шеніє" оп. Джордана.

Середа, 24. листопада 1937.

БЕРЛІН 17.00 Моцартів квінтет, 21.00 Симфонія ч. 1 ц-моль Брукнера; БІЛГОРОД 20.00 Арії та пісні; БУДАПЕШТ 12.05 Спів 13.00 Циг. музика, 17.20 Форт.; ВІДЕНЬ 15.15 Для дітей, 16.05 Симф. музика 19.35, 20.00, 21.00 Піяніст Касадесус у III. абонам. концерті, 22.00 Військ. орх. ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.00 Пісні за камер. хор. 20.00 Легка музика; КОШИЦІ 14.00, 18.45 Вісти із Закарпаття; МІЛЯНО 17.15 Спів, 21.00, 22.00 Легка музика, 22.15 форт.; ПРАГА 19.25, 20.00 Військ. орх., 20.30, 21.00 Арії і дуети з кам. опер, 21.35 Сооната б-моль Шопена; РАДІО ПАРІ 21.30 Спів, форт., 22.00, 23.00 „На паризькій хвилі" розр. програма; РИМ 17.15 Камер. концерт, 19.20 Розр. музика, 21.00 Симф. концерт.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Вівторок, 23. листопада 1937.

6.15—8.00 Раннішня авд., 8.00 Для шкіл: Перша Івасева подорож, 11.40 Твори Е. Шабріє, пл., 12.03 Полуднева авд., 13.45, 14.20 Музика з пл., 14.55 Біржа, 15.00 „Вірлята" А. Шредера, Музика з пл., 15.25 Біжучі вістки, 15.30 Господарські вістки, 15.45 Історичні загадки: Яке військо так зброїлося для страшних діте, 16.05 Фін.-госп. актуалії, 16.15 Сальонове тріо, 16.50, 19.50, 20.55 Актуальна гутірка, 17.00 В Болгарії, 17.15 Невідомі пісні, 17.50 Лови на заяця, 18.00, 18.50 Спорт. 18.10 Громи на Герляху, 18.20 Пісні (К. Грос тенор), форт., 18.40 Кут панів зі Шептиць, 19.00 Безсмертні книжки: „Енеїда", 19.30 Хоральні пісні (Невядомський, Ґаль), 20.00 Орх., спів, 20.45 Веч. денник, 21.00 Симф. концерт, орх., форт., 22.00 Скрипк. рециталь Е. Тельманія, форт., 22.50 Ост. вістки, 23.00 Концерт балеєнь.

Середа, 24. листопада 1937.

6.15—8.00 Раннішня авд.; 11.15 Для шкіл: „На стриху", Пісеньки; 12.03 Розр. музика, Полудн. денник, Літер. авд.; 13.45 Інформаційна газетка в українській мові; 13.55, 14.30 Музика з пл.; 14.55 Біржа; 15.00 „Вірлята" Арт. Шредера. Музика з пл.; 15.20 Біжучі вістки; 15.30 Господарські вістки; 15.45 „ХристофКолюмб" гутірка для старших дітей; 16.00 Вчімся говорити; 16.15 Сальон. орх.; 16.50, 19.50, 20.55 Актуальна гутірка; 17.00 Електрифікація Німеччини з точки погляду її оборони; 17.15 Віольончеля, 17.50 Гигієна шк. віку; 18.00, 18.50 Спорт; 18.10 Моцарт, із гр. пл.; 18.20 Подружжя у світлі давньої сатири; 18.55 Програма на завтра; 19.00 Сцена з книжки Т. Парніцького „Еції", 19.20 Пісні з супр. форт.; 19.35 Людина як актор у житті; 20.00 Муз. мініятури у вик. сальон. тріо; у перерві в год. 20.20 Куток гумору; 20.45 Веч. денник; 21.00 Шопенівський концерт; 21.45 Чвертьгодина поезії; 22.00 Орх. концерт (у прогр. „Шехерезада" Римського-Корсакова); 22.50 Ост. вістки; 23.00 Серед великих артистів, муз. репортаж із пл.

Радіокутик.

НОВА ТЕЛЕВІЗІЙНА СТАЦІЯ У НЮ ЙОРКУ.

При будові нової телевізійної стації КБС. працювало 50 фахівців 9 місяців.

Тепер відбуваються проби цієї апаратури та її сили у фабриці в Камден. Коли усунуть усі недомагання телевізійна стація вже в початках нового року буде заінстальована на 73—74 поверсі хмародеру в Ню Йорку. Ця нова телевізійна стація КБС. складається з двох окремих апаратів майже однакової конструкції. Один служить для відтворювання картин.

ПРОПАҐАНДА РАДІЯ В НІМЕЧЧИНІ.

Німецька Радіова Палата вирішила розділити якусь кількість популярних радіовідбірників між 32 округи держави. В кожній окрузі будуть заінстальовані радіоапарати по черзі в хатах, які не мають ще радія, цілих 14 день. Таким чином німецьке радіо думає притягнути до себе дотеперішніх неслухачів, показуючи на прикладі, які користи може їм дати радіоприймач.

РОКОВИНИ УРОДИН МАРКОНІЄГО.

З почину Муссолінія італ. рада міністрів видала розпорядження, що встановлює роковини уродин Марконія днем „Національної памятки". В мотивах цього розпорядження подано: „Марконі як учений був найбільшим добродієм людства, тимто день 25. квітня як роковини його уродження буде завжди врочисто пригадуваний, як великий момент у житті народів".

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ":

Львів, 22. листопада 1937 р.

1 кг. масла десер. бльок. без оп.	3·15 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. в опак.	3·20 зол.
1 кг. масла експ. вкл. в опак.	3·20 зол.
молоко	19—20 сот.
яйця (копа)	5·40—5·50 зол.

Тенденція на масло вдержана, на молоко звишкова, на яйця сильна.

Подяка.

26-го дня місяця вересня ц. р. подобалося Всевишньому покликати до вічности нашу доньку, сестру та родичку бл. п. РОМАНУ СКОМОРОВСЬКУ. Прибиті смутком по втраті такої дорогої нам особи почуваємося до великого обовязку зложити оцим якнайщирішу подяку тим усім, що віддали останню прислугу Покійній, а нам у безмежному болі несли потіху. У першу чергу щира подяка Вам, Високоповажані Панство Інженіри Круки, що цілий час довгої затяжної хороби Покійної несли нам слова правдивого потішення, в останніх днях її життя ані на хвилинку не покинули її смертної постелі з правдивим пожертвуванням день і ніч без перерви слідили кожний удар її живчика і кожний віддих її погасаючого життя, а після жахливої катастрофи як рідні батьки займилися потрібними до похорону приготуваннями. У другу чергу маємо за шану зложити щиру подяку Впов. п. д-р Арнольдові Ротбахові, що за час півроічного лікування уживав усіх можливих засобів, щоб піддтримати здоровля та життя Покійної, а в останніх передсмертних днях, на 30 годин втратила свідомість, дві ночі по 6 до 7 годин з надлюдським зусиллям, падаючи з ніг, уживав усіх засобів свого фахового знання, щоб за всяку ціну відвернути від неї жахливий удар серця та параліж мізку і не відступив від неї, доки на його руках не віддала останнього віддиху. Дальшу щиру подяку складаємо всім Всч. і Впр. Отцям, що взяли участь у похоронах Покійної, а саме: Впр. о. Радникові Іванові Березинському з Переволочної за прегарне прощальне слово при виносі тіла з хати й за відспівання торжественної св. Літургії за душу Покійної; Впр. о. Радникові Петрові Казанівському, пароховї та деканові з Лопатина за провід у похоронах і за чудово гарні слова потіхи в церкві, що ними попрощав Покійну від імени батьків, рідні та усіх культурно-освітніх установ; Всч. і Впр. Отцям Михайлові Зінкевичеві з Радехова, Миколі Мриглодовичеві з Грабови, Іванові Пайкушові з Чаниж й Впр. Отцям рим.-кат. обряду о. кан. Фр. Бирі з Лопатина й о. Оберцові з Топорова за ласкаву участь у проводах Покійної на місце вічного спокою. Не меншу подяку складаємо всій місцевій інтелігенції за відвідування Покійної перед похороном і за їхні щирі для нас вияви спочування; Впов. П. Директорові Др. Цісевичеві за те, що так уложив у той день години шкільної науки, що цілий склад Впов. Учительства міг взяти участь у похоронному поході. Впов. Панству Директорам Войцеховським за прегарні квіти з власного городця на прибрання катафальку і на вінок. Дальше сердечне Спасибі складаємо всім місцевим культурно-освітнім і католицьким установам, а саме: Католицькій Акції, Читальні „Просвіти", Аматорському Гуртковї при Читальні, Кооперативі „Взаїмна Поміч", Кружкові Р. Ш., Кружкові Сільського Господаря, Т-ву Луг, що в них Покійна від 11 літ перебування в Топорові була завжди діяльним членом, а в деяких і головувала, а які взяли в похоронному поході корпоративну участь з прегарними вінками від кожної установи і з нарочно на похорон спровадженою трубною орхестрою зі Соколівки, при чому зразковий порядок у похоронному поході вели Луговики в одностроях, — і устами свого спільного уповноваженого попрощали Покійну над могилою від імени всіх культ.-освітних установ. Також щира подяка п. Петрові Фединишинові, дякові з Трійці, що як відпоручник попрощав Покійну від Читальні „Просвіти" у Трійці, що в її Аматорському Гуртку Покійна нераз працювала. Також щира подяка пп. Теодорові Шпурові, Михайлові Чучманові й Гриневі Кметеві що не жалували труду й привезли зі сусіднього села цеглу на гробовець. Вкінці сердечне Спасибіг місцевому церковному хорові за гарний похоронний спів, церковним Провізорам за уладження катафальку і прибрання церкви, церковним Братствам за несення хоругов, і всім громадянам Топорова, Столпина, Трійці й сусідніх сіл без ріжниці обряду та віроісповідання, що взяли участь у похороні.

Батьки: о. Остап і Анізія та Рідня.

Топорів у листопаді 1937.

ОПОВІСТКИ.

З нагоди приїзду Хору Котка до Луцька, замість квітів зол. 10.— на українську студіюючу молодь зложила Секція Жінок при „Сільськім Господарі" в Луцьку.

З нагоди імянин Вп. Пана Проф. Михайла Тершаківця вдячні учениці та учні IV. Б кл. Укр. Акад. Гімназії складають 10 зол. на Українських Інвалідів.

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

„СИНЯ ПТИЦЯ". Потрібний від 1. XII. добрий співак-тенор. Гажа 150 зол. місячно. Równe — Wołyń, ul. Ułańska 7, Szubinow.

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

КРАВЧИНЯ з добрим кроєм шие дешево по домах, виїде також на провінцію. Зголошення до „Діла" під „Кравчиня". 2146 1—1

МЕШКАННЯ

ПОКІЙ, передпокій, кухня 35 зол. Два покої, передпокій, кухня 50 зол. Запольської 28 біля Личаківського парку при трамваю. 2108 1—1

КУПНО - ПРОДАЖ

ОКАЗІЙНО до продажі машини до шиття ріжних систем, кравецькі, жіночі шевські, Ґданський, Коллонтая 2. 2018 15-11

ПЕЧІ залізні Ватра, Метеор, Меркур, кухонні виправи, шведські примуси, приладдя, Ревчнер, Леґіонів 37. 2008 11-0

ВОВНЯНІ райтузи 2.90, ґетрові 4.90, теплі комплєти мажестік (сорочка і майточки) 1.90, флянелеві піжами 3.50 та все для дитини „Світ Дитини", Сикстуська 2. 2039 2—16

ТЕПЛІ, сист. д-ра Єґера, також з метеру мужеські підштанці 3.25—4.50, чисто вовняні 5.40—6.75. Фабрика біля „АСТРА", Львів, Сикстуська 2. 2040 4—0

РІЖНІ

БЮРО ПОЛАГОДИ у Варшаві Олени Васильчук, полагоджує всі справи торговельні та дає інформації, заощаджуючи зайву подорож до Варшави. У домівці Бюра постійний сальон-виставка „Гуцулка", що закуповує і приймає в комісову продаж вироби українського народнього мистецтва, промислу (килими, ліжники, вишивки, кераміку й деревляну різьбу). **Варшава, вул. Маршалковська 97 А, м. 2 (тел. 9-83-93).** 1652 27—3

РОБІТНЯ артистично-бронзівнича виконує всякі церковні речі, як монстранції, чаші, павуки і т. п. Відзолочує теж чаші та всяке інше. Фединський Стефан, Львів, Вірменська ч. 25 (в реальности „Зорі"). 1927 2—12

ПРОДАМ оказійно фортепіян першорядний і піяніно 7¹/₃ доброї марки на догідних умовинах. Робітня фортепіянів, Райковський, Львів, Фридрихів 10. 1839 13-0

ХРИСТІЯНСЬКА робітня трикотарська Львів, Ліндого 3 поручає свої трикотарські вироби, як светери ручні і машинові — теж направа всяких трикотарських робіт і т. п. 1997 8—16

„ПРИГОДИ доброго вояка Швейка", том IV (останній, найбільший й найцікавіший) набувати по 4 зол. у всіх книгарнях! 2138 2—?

ОГОЛОШЕННЯ.

За редакцію відповідає Олександер Костик. — Видає Видавнича Спілка „Діло". — З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.